

Roviltnemnda i region 7

Saksbehandler, innvalgstelefon

Charlotte Holmstad Arnesen, 75 54 78 20

Saksframlegg møte 3/2024 i Roviltnemnda for region 7 - Nordland

Sak 12/2024 Godkjenning av innkalling

Sekretariatets forslag til vedtak:

Roviltnemnda i region 7 – Nordland godkjenner innkalling til møte 3/2024 uten merknader.

Sak 13/2024 Godkjenning av protokoll for møte 2/2024

Sekretariatets forslag til vedtak:

Roviltnemnda i region 7 – Nordland godkjenner protokoll fra møte 2/2024 uten merknader.

Sak 14/2024 Drøftinger/orienteringer/referatsaker

a) **Orientering fra Statens naturoppsyn om aktuelle saker**

Orientering legges fram i møte.

b) **Orientering fra Mattilsynet om aktuelle saker**

Orientering legges fram i møte.

c) **Orientering fra Statsforvalteren om aktuelle saker**

Orientering legges fram i møte.

d) **Fagrapporter og lignende**

Relevante fagrapporter, utredninger og lignende:

· Brøseth, H. & Kleven, O. 2024. [DNA-basert overvåking av brunbjørn i Norge i 2023. NINA rapport 2454](#). NINA

e) **Akuttsaker behandlet av Statsforvalteren**

Dato	Område	Hva
2024.03.11	Hattfjelldal	Endringsvedtak – utvidelse av fellingsområde i forbindelse med skadefelling av gaupe i deler av Hattfjelldal kommune
2024.03.13	Fauske og Sørfold	Avslag på søknad om skadefelling av gaupe – Duokta rbd
2024.03.15	Hattfjelldal	Avslag på søknad om forlengelse av skadefelling av gaupe i deler av Hattfjelldal kommune
2024.03.15	Hattfjelldal	Ekstraordinært tilsyn
2024.03.20	Saltdal, Bodø og Beiarn	Tillatelse til skadefelling av gaupe i deler av Saltdal, Bodø og Beiarn kommuner
2024.03.20	Fauske og Sørfold	Avslag på søknad om skadefelling av gaupe
2024.03.21	Saltdal, Bodø og Beiarn	Endringsvedtak – utvidelse av fellingsområde i forbindelse med skadefelling av gaupe i deler av Saltdal, Bodø og Beiarn kommuner

f) Brev til nemnda

Dato	Fra	Tema
2024.03.08	MDIR	Beslutning om ekstraordinært uttak av jervehi – Narvik
2024.03.14	Sametinget	Endring i Sametingets oppnevnte representanter i rovviltnemnda for region 7
2024.03.18	Nordland bonde- og småbrukarlag	Oppnevning av rovviltkontakt
2024.03.20	Nordland bondelag	Oppnevning av rovviltkontakt
2024.03.27	Hamarøy kommune	Invitasjon til møte om rovvilt og beitenæringer i Hamarøy kommune
2024.04.04	Grane kommune	Søknad om ekstraordinært uttak av brunbjørn våren 2024
2024.04.04	MDIR	Avslag på søknad om skadefelling av brunbjørn i Hattfjelldal kommune
2024.04.10	MDIR	Avslag på søknad om skadefelling av brunbjørn i Grane kommune
2024.04.12	Grane kommune	Klage på avslag vedrørende søknad om ekstraordinært uttak av bjørn i Grane kommune
2024.04.16	MDIR	Avgjørelse i klagesak – vedtak om avslag på søknad om skadefelling av gaupe i Bindal

Sak 15/2024 Lisensfelling av brunbjørn 2024

Etter rovviltforskriften § 7 og § 10 kan en rovviltnemnd fatte vedtak om kvote for skademotivert lisensfelling for å begrense veksten og/eller utbredelsen av en bestand brunbjørn når bestanden ligger over det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for bjørn i regionen. Videre har rovviltnemnda vedtaksmyndighet for bjørn når det er 10 årlige ynglinger eller mer i Norge. Nemndas myndighet skal for bjørn baseres på de siste dokumenterte data om siste års ynglinger fra Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt, jf. rovviltforskriften § 3 tredje ledd. I tilfeller hvor nemnda ikke har denne myndigheten, er den lagt til Miljødirektoratet.

Siste rapport for brunbjørn fra Nasjonalt overvåkingsprogram er NINA rapport 2454 *DNA-basert overvåking av brunbjørn i Norge i 2023*. Det fremgår i denne rapporten at det er beregnet 9,6 ynglinger i 2023. Dette er en økning på 0,1 bjørnekull fra i 2022, hvor det var 9,5 bjørnekull. Det er det høyeste antallet estimerte årlige ynglinger av brunbjørn siden den DNA-basert overvåkningen startet opp i Norge for 25 år siden. Ingen av ynglingene befinner seg i Nordland.

Vi legger til grunn at rovviltnemnda har myndighet til å fatte vedtak om kvote for lisensfelling og kvote for betinget skadefelling av brunbjørn i Nordland på bakgrunn av bestemmelsen om at rovviltnemndene har vedtaksmyndighet for brunbjørn når det er 10 ynglinger eller mer av bjørn i Norge, med mindre det foreligger særskilte grunner for noe annet, jf. rovviltforskrifta § 5. Det følger videre av rovviltforliket av 2011 punkt 2.3.1 tredje avsnitt at Klima- og miljødepartementet (KLD) skal gi retningslinjer til de regionale rovviltnemndene der bestandsmålet ikke er nådd.

Vi har ikke mottatt brev fra KLD om disse retningslinjene i år ved utsendelse av dette saksframlegget, men vi forventer å motta et tilsvarende brev. Vi viser i den forbindelse til fjorårets brev av 19. mai 2023 fra KLD, hvor de har bedt Miljødirektoratet vurdere om det bør gis retningslinjer til nemndene i regioner der bestandsmålet ikke er nådd, som er tilfelle i region 7. Brev fra 2024 om samme sak, sendes til rovviltnemnda så fort dette mottas.

Følgende uttalelse fra Miljødirektoratet om hvilke utfordringer som gjelder knyttet til vedtaksmyndigheten i regionen er gitt i 2023: «*Forvaltningsplanen til rovviltregion 7 slik den foreligger nå er på flere punkt ikke i samsvar med gjeldende politiske føringer eller regelverk, og vi mener fortsatt at den ikke er egnet til å ivareta de nasjonale bestandsmål som er satt for regionene. Videre mener vi at planen ikke bidrar til å skade forutsigbarhet og at planen mest sannsynlig vil forsterke konflikter fremfor å bidra til å dempe konflikter*». Videre skriver Miljødirektoratet: «*Vi vurderer at forvaltningsplanen med forvaltningsområdet som er avsatt til bjørn ikke er egnet som habitat for bjørn og planen er derav ikke egnet som styringsverktøy for rovviltforvaltningen av bjørn i regionen (se vår uttalelse av 13. mars 2017 til revidert forvaltningsplan for rovvilt i region 7). Dersom forvaltning av bjørn skal overføres til rovviltnemnda i region 7 forutsetter det tydelige styringssignaler fra KLD for at både nemnda og sekretariat skal kunne praktisere en forvaltning som er i tråd med regelverket, være forutsigbart og ikke bidra til økte konflikter*».

Følgende retningslinjer fremgår i brev av 19. mai 2023 fra KLD:

- «*Rovviltnemndene skal ved eventuelle vedtak om betinget skadefelling og lisensfelling av brunbjørn forvalte bestanden med formål å nå de regionale bestandsmålene.*
- *Så lenge bestanden i den enkelte region er under de regionale bestandsmålet, skal det være en restriktiv bruk av virkemiddelet lisensfelling. Eventuell iverksettelse av lisensfelling må være i samsvar med virkemiddelets hensikt, som er å begrense veksten og/eller begrense utbredelsen av brunbjørn i regionen.*
- *Av hensynet til bjørnebestanden og muligheten for å nå det regionale bestandsmålet, bør nemndene ved vedtak om betinget skadefelling og lisensfelling være forsiktig når det gjelder uttak av binner i regioner der man er under bestandsmålet, også utenfor forvaltningsområde for bjørn.*
- *Ved vedtak om betinget skadefelling bør det dessuten presiseres hvilke hensyn som skal tas ved kjent forekomst av bjørnebinner og unger i følge med binner. Dagens forvaltningspraksis er at binner med unger og dens unger er unntatt fra tillatelsen for felling.*
- *Vedtak skal baseres på vurderinger der man legger til grunn den kunnskapen som foreligger fra overvåkingsrapportene fra Rovdata, jf. rovviltforskriften § 7 andre ledd.*

«Rovviltnemndas vedtak skal bygge på den regionale forvaltningsplanen for rovvilt, data om biologiske bestandsmessige forhold og om skade- og konfliktsituasjonen, jf. forskriften § 3 tredje

ledd og § 6».

- *Det følger av kommentarene til rovviltforskrifta § 7 andre ledd at kravet til presisjon i vedtak øker både med hensyn til bruk av skadefellingstillatelser og kvotejakt/lisensfelling jo nærmere ned mot de nasjonale bestandsmålene den aktuelle rovviltarten forvaltes. Kravet til presisjon i vedtak, både med hensyn til bruk av skadefelling og lisensfelling øker når bestanden ligger under både det regionale og det nasjonale bestandsmålet.*
- *Dersom nemdene ønsker å fatte vedtak om betinget skadefelling og lisensfelling for brunbjørn bør dette gjøres så tidlig som mulig slik at klagesaker kan behandles mens de fortsatt er aktuelle. Klima- og miljødepartementet kan gi vedtak om oppsettende virkning i påvente av en eventuell klagebehandling dersom det er nødvendig for at eventuelle klager skal kunne avgjøres mens saken fortsatt er aktuell».*

Sekretariatets forslag til vedtak:

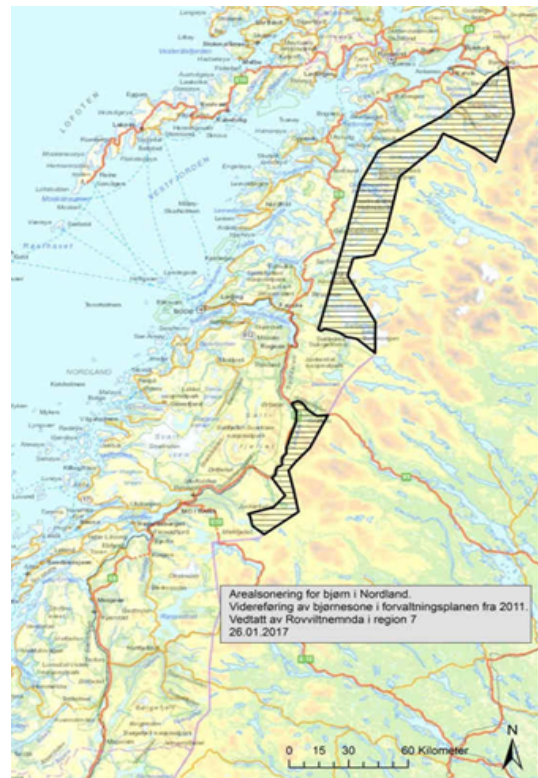
Rovviltnemnda legger til grunn at myndigheten til å vedta kvote for lisensfelling på brunbjørn i Nordland i 2024 ligger hos nemnda, jf. rovviltforskriften § 5 og brev fra Klima- og Miljødepartementet av 19. mai 2023 om vedtaksmyndighet for brunbjørn og retningslinjer.

Rovviltnemnda legger videre til grunn at vi ikke har oppnådd bestandsmålet for brunbjørn i Nordland og at det derfor ikke er grunnlag for å bruke lisensfelling til å begrense veksten/og eller utbredelsen av brunbjørn i fylket. Eventuell felling av skadegjørende bjørn i beiteområder i sommer bør vurderes gjennom skadefellingssystemet.

Forvaltningsplan for rovvilt i Nordland

I revidert forvaltningsplan som ble sluttbehandlet av nemnda i mars 2017 ble prioriterte forvaltningsområder for brunbjørn videreført fra forrige plan:

- Område 1: Indre del av Nordland mellom Rana og Saltdal, mellom Kallvatnet i Rana kommune og Junkerdalen i Saltdal kommune.
- Område 2: Indre deler av Nordland mellom Sulis i Fauske kommune og Bjørnfjell i Narvik kommune.

Forvaltningsområde for brunbjørn i rovviltregion 7

Tabellen viser antall sau og lam erstattet som tapt til brunbjørn i Nordland i perioden 2011-2023.

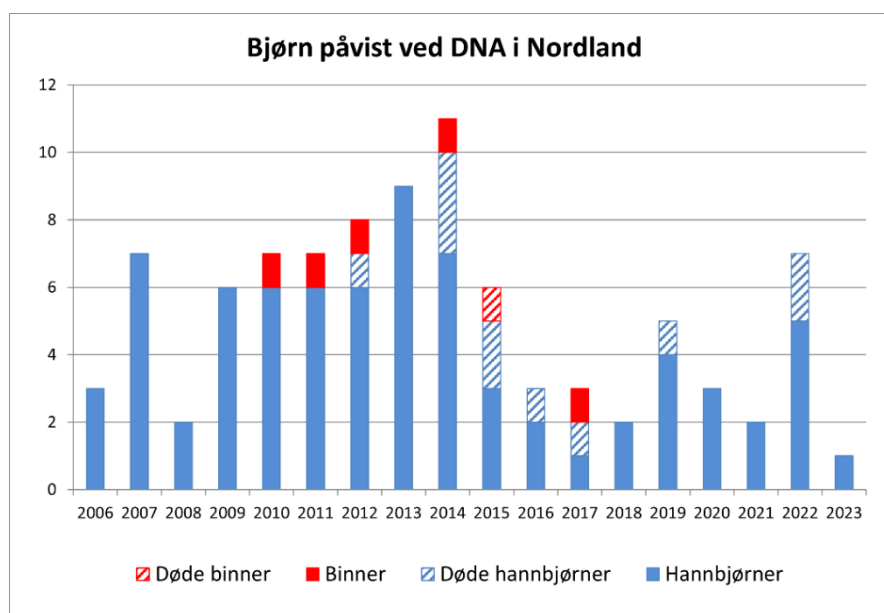
År	Grane	Hattfjelldal	Brønnøy	Hemnes	Rana	Vefsn	Bodø	Saltdal	Evenes	Narvik	SUM
2011	10	300		4	32			12			358
2012		251			162			58			471
2013	76	282	43	35	70		3	38			553
2014	83	170			61			13			327
2015		52			2						54
2016	23					81		3			34
2017											0
2018	109	34									143
2019	75	138							20		233
2020		57									57
2021	159	184				13				5	361
2022	92	192				8					292
2023	47	82									129

Brunbjørn i Nordland

Overvåking av brunbjørn skjer i dag hovedsakelig ved hjelp av DNA-analyser av ekskrementer og hår. DNA-analyse kan identifisere art, individ, kjønn og slektskap. Antall ungekull som fødes hvert år estimeres ved bruk av en modell som baserer seg på innsamlet DNA-materialet fra hunnbjørner.

Resultatet fra DNA-analysene identifiserte 178 ulike bjørner som har vært innom landegrensen i løpet av 2023; 79 binner (44 %) og 99 hannbjørner (56 %). Dette er en økning med 3 individer fra 2022 og er det høyeste antallet individer som er påvist siden den DNA-baserte overvåkingen ble landsdekkende i 2009. Forekomsten av brunbjørn er i hovedsak konsentrert i fylkene Troms og Finnmark, Innlandet og Trøndelag, som tidligere, og det er også der økningen av antall individer er registrert.

I Nordland viser DNA-analyser en negativ utvikling i antall påviste individ i perioden 2014-2021 (Se figur nedenfor). I 2022 ble det registrert til sammen syv bjørner i Nordland, to individer ble funnet i Narvik og fem på Helgeland. Alle var hannbjørner og fire av disse bjørnene ble også registrert i andre fylker. I 2023 ble det kun påvist et bjørneindivid i Nordland gjennom DNA-analyser. Prøvene ble samlet inn i Hattfjelldal kommune og det var syv prøver som viste treff på individet, hannbjørnen NO32.

Bjørn påvist ved DNA-analyse i Nordland i perioden 2006 – 2023. Kilde: Rovbase.

Det er per 29. april 2024 registrert to sporobservasjoner av bjørn i Nordland, nord i Grane kommune.

Det nasjonale bestandsmålet for brunbjørn er på 13 årlige ynglinger, hvorav én i region 7. Estimater for 2023 viser 9,6 ynglinger totalt i Norge, en økning på 0,1 fra 2022. Det er ingen påviste ynglinger i Nordland.

Kjent avgang av brunbjørn i Norge i 2023 var totalt åtte bjørner, noe som er lavere enn foregående år. Fem er felt på skadefelling og tre er skutt under lisensfelling. De siste årene er det felt flere brunbjørn på skadefelling og lisensfelling i fjellområdene i Sverige, forholdsvis nært svenskegrensa i Salten og på Helgeland.

Vurdering

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Naturmangfoldloven § 11 gjelder kostnader ved miljøforringelse og blir ikke sett på som relevant i denne saken.

Naturmangfoldloven § 8 sier at offentlige beslutninger som kan berøre naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på eksisterende og tilgjengelig kunnskap om artens bestandssituasjon, samt effekt av påvirkning. Sekretariatet viser til beskrivelse av det Nasjonale overvåkingsprogrammet for rovvilt i kommentarene til rovviltforskrifta § 3 og til beskrivelse av bestandssituasjonen for brunbjørn i Nordland ovenfor. Det foreligger betydelig kunnskap om den samlede belastningen brunbjørnbestanden blir utsatt for, jf. naturmangfoldloven § 10. Brunbjørnbestanden er ikke avgrenset av tilgjengelig areal. Det er ikke registrert sykdom på brunbjørn i Norge. Det er kjent at ungedødelighet hos brunbjørn er høy, blant annet på grunn av infanticid (ungedrap). Utover enkelte påkjørsler skjer avgangen av voksne brunbjørner i hovedsak gjennom lisens- og skadefelling, slik at miljøforvaltninga i stor grad har oversikt over den samlede belastningen på brunbjørnbestanden. Førre-var-prinsippet kommer til bruk i situasjoner hvor man ikke har tilstrekkelig kunnskap tilgjengelig, jf. § 9 i naturmangfoldloven. Statsforvalteren vurderer at det ikke er tilfelle i denne saken.

I Stortingets rovviltforlik fra juni 2011 er det uttalt at forvaltningen skal bidra til å sikre overlevelsen av alle de store rovviltartene i norsk natur. Dette er konkretisert gjennom egne bestandsmål for de ulike rovviltregionene, hvor vi i Nordland har bl.a. har mål om én årlig yngling av brunbjørn. Bestanden av brunbjørn ligger i dag under det fastsatte bestandsmålet for Nordland, og forvaltningen må derfor legge til rette for en bestandsøkning opp mot bestandsmålet.

Samtidig skal forvaltningen ivareta hensynet til beitenæringene og andre samfunnsinteresser. Dette skal skje gjennom arealdifferensiering, det vil si at enten hensynet til rovviltet eller næringsinteressene skal veie tyngst i det enkelte området, jf. vedtatt forvaltningsplan. Slik differensiering skal ivareta hensynet som er nedfelt i naturmangfoldloven § 12. Hensynet til beitenæringene er i rovviltforliket blant annet konkretisert gjennom presiseringer om at soneinndelingen må forvaltes tydelig, og at det ikke skal være rovdyr som representerer et skadepotensial i prioriterte beiteområder for husdyr og kalvingsområder for tamrein. Videre er det uttalt at det skal gis økt adgang til lisensfelling av hannbjørner utenfor prioriterte yngleområder for bjørn slik at forekomsten av hannbjørner i prioriterte beiteområder reduseres. Likeledes skal det sikres oppnåelse av bestandsmål for rovviltet innenfor områder prioritert for rovdyr gjennom betydelige tilpasninger i drifta hos beitenæringa for å unngå uakseptable store tap.

Roviltnemnda har gjennom revisjon av forvaltningsplanen lagt opp til at det skal åpnes for lisensfelling utenfor vedtatte bjørnesoner, også i år hvor bestandsmålet ikke er nådd. I forhold til bruk av forvaltningsplanen som styringsverktøy ved fastsetting av lisensfellingkvote, viser vi til anbefalingene vi ga til nemnda i forbindelse med revisjonsarbeidet og til Miljødirektoratets uttalelse til planen. Den valgte arealdifferansieringen, med et bjørneområde som ikke sammenfaller med områder som biologisk sett ligger til rette for bjørn, vil etter vår vurdering i overskuelig framtid ikke bidra til at bestandsmålet for regionen vil oppnås. Lisensfelling skal i hovedsak tas i bruk som virkemiddel når bestandsmålet er oppnådd. Når planen legger opp til at det skal foregå årlig lisensfelling i alle arealer utenfor de foreslåtte forvaltningsområdet for brunbjørn, legges det opp til en virkemiddelbruk som ikke er forankret i rovviltforskriftens § 7 og § 10.

I 2023 var det nemnda som hadde vedtaksmyndighet på lisensfelling på brunbjørn og nemnda la til grunn at bestandsmålet for bjørn i region 7 – Nordland ikke var oppfylt og det ble på bakgrunn av dette vedtatt at det ikke var grunnlag for å bruke lisensfelling til å begrense bestanden og/eller utbredelsen av brunbjørn i Nordland. De siste årene før 2023, der Miljødirektoratet har hatt vedtaksmyndighet, har det heller ikke vært åpnet for lisensfelling av brunbjørn i Nordland.

I 2021 og 2022 har det vært en økning i antall påviste og erstatta tap av sau til brunbjørn, mens både antall påviste bjørneskader og antall sau og lam erstatta gikk markert ned i 2023, jf. tabeller ovenfor. Det er blitt påvist rein tapt til brunbjørn i 2022 (1) og 2023 (2) i Grane og Vefsn kommuner. Utover dette, er det ikke påvist tap av rein til brunbjørn i Nordland siden 2014.

Konklusjon

Uten en forvaltningsplan som er egnet som et styringsverktøy for langsiktig forvaltning av brunbjørn i Nordland, og med en brunbjørnbestand langt under det regionale bestandsmålet, vurderer sekretariatet at det ikke bør åpnes for lisensfelling av brunbjørn i fylket. Vi viser til at lisensfelling er et virkemiddel for å begrense veksten og/eller utbredelsen av en bestand brunbjørn ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Vi vurderer også at å ikke åpne for lisensfelling vil være i tråd med retningslinjer gitt av KLD. Eventuell felling av skadegjørende bjørn i beiteområder i sommer bør vurderes gjennom skadefellingssystemet.

Sak 16/2024 Lisensfelling av jerv 2024/2025

Bakgrunn

Etter rovviltforskrifta § 7 og § 10 kan en rovviltnemnd fatte vedtak om kvote for skademotivert lisensfelling for å begrense veksten og/eller utbredelsen av en jervebestand når bestanden ligger over det nasjonale fastsatte bestandsmålet for jerv i regionen. Det fremgår av NINA rapport 2338 *Yngleregistreringer av jerv i Norge i 2023*, at gjennomsnittet for de siste årene i Nordland er på 10 årlige ynglinger. Statsforvalteren vurderer at Roviltnemnda har myndighet til å fatte vedtak om kvote for lisensfelling av jerv i Nordland, jf. rovviltforskriften.

Det fremgår i brev av 16. desember 2013 og 24. juni 2015 fra KLD instruks om tidsfrister for saksbehandling av kvote for lisensfelling av jerv. Kvote for blant annet lisensfelling av jerv må fattes av myndighet i første instans tre måneder før lisensfellingsperioden starter. I 2022 ble lisensperioden for jerv endret fra å gjelde fra og med 10. september til og med 15. februar, til å gjelde fra og med 20. august til og med 15. februar, jf. brev av 18.08.2022 fra KLD. I brev av 15. februar 2023 om «*Instruks om tidsfrist for saksbehandling av kvoter for lisensfelling av jerv – en presisering*» fra KLD fremgår det derfor at samme tidsfrist som i brev av 24. juni 2015 skal gjelde.

Sekretariatets forslag til vedtak

Roviltnemnda legger til grunn at bestandsmålet for jerv er oppfylt i region 7, og at myndigheten til å vedta kvote for lisensfelling av jerv i Nordland vinteren 2024/2025 derfor ligger hos nemnda.

Roviltnemnda i Nordland fatter vedtak om lisensfelling av jerv innenfor region 7 – Nordland 2024/2025. Kvota settes til totalt 15 jerv, hvorav maksimalt syv tisper.

Nordland fylket deles inn i følgende fellingsområder:

1. *Lofoten/Vesterålen*
2. *Fastlandet nord for Rombaken (inngår i kvote for region 8)*
- 3a. *Ofoten sør for Rombaken – utenfor jervesonen*
- 3b. *Ofoten sør for Rombaken – innenfor jervesonen, ingen jakt*
- 4a. *Nord-Salten – utenfor jervesonen*
- 4b. *Nord-Salten – innenfor jervesonen, ingen jakt*
- 5a. *Indre Salten – Utenfor jervesonen*
- 5b. *Indre Salten – Innenfor jervesonen, ingen jakt*
- 6a. *Ytre midtfylket – utenfor jervesonen*
- 6b. *Ytre midtfylket – innenfor jervesonen, ingen jakt*
- 7a. *Rana øst – utenfor jervesonen*
- 7b. *Rana øst – innenfor jervesonen, ingen jakt*
- 8a. *Indre sør-Helgeland – utenfor jervesonen*
- 8b. *Indre sør-Helgeland – innenfor jervesonen, ingen jakt*
9. *Ytre sør-Helgeland – utenfor jervesonen*

Ved jaktstart er hele kvota tildelt samlet for alle fellingsområder unntatt de prioriterte jervesonene. Etter hvert som det felles dyr, kan Statsforvalteren avgrense tildeling til de enkelte fellingsområdene ut fra hvor det er felt jerv, skadesituasjonen for sau og særlig for rein, bestandssituasjonen for jerv og føringer i forvaltningsplanen.

Lovgrunnlaget

Lovgrunnlaget for forslaget er lov av 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold § 18 første ledd bokstav b) og § 77, jf. forskrift av 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (roviltforskriften) § 10.

Naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav b) åpner for uttak av vilt for å avverge skade på avling, husdyr, tamrein, skog, fisk, vann eller annen eiendom. Det fremgår av lovens andre ledd at slikt vedtak om uttak bare kan treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på en annen tilfredsstillende måte.

Roviltforskriften § 1 (formål):

«Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensyn til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltarter.

Forskriften skal sikre en forvaltning som vektlegger forutsigbarhet og lokal medvirkning».

Roviltforskriften § 7 (generelle bestemmelser om vedtak fattet av rovviltnemnden):

«Roviltnemnden har myndighet til å fatte vedtak om kvote for felling etter forskriften § 8 og § 10 og

kvote for jakt etter forskriftens § 11 når bestanden av den enkelte art ligger over de nasjonale bestandsmålene for regionen, jf. forskriften § 4. Nemndenes myndighet skal for ulv og bjørn baseres på de siste dokumenterte data om siste års ynglinger fra Nasjonal overvåkingsprogram for rovvilt, jf. forskriften § 3 tredje ledd. Tilsvarende skal nemndens myndighet for gaupe og jerv baseres på gjennomsnittet av dokumenterte data om ynglinger de tre siste årene fra Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt.

Roviltnemndens vedtak skal bygge på den regionale forvaltningsplanen for rovvilt, data om biologisk og bestandsmessige forhold og om skade- og konfliktsituasjonen, jf. forskriften § 3 tredje ledd og § 6. (..).

Roviltforskriften § 10 (kvote for lisensfelling på gaupe, jerv, bjørn og ulv):
«Dersom vilkårene i forskriftens § 7 er oppfylt, kan en rovviltnemnd fatte vedtak om kvote for skademotivert lisensfelling for å begrense veksten og/eller utbredelsen av en bestand av gaupe, jerv, bjørn og ulv.

Felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. (..)

Roviltnemnden kan til enhver tid endre eget vedtak om kvote for lisensfelling dersom nye opplysninger tilsier det.

*Fellingsperiode er for:
(..) b) jerv: 20. august til og med 15. februar*

Roviltnemnden kan fastsette en kortere fellingsperiode dersom særlige forhold tilsier det. Det kan ikke utøves lisensfelling i de fredningsperioder som viltlovens § 10 fastsetter.

Vedtak etter denne paragraf skal avgrense fellingsområder, bestemme antall dyr som kan felles, eventuell fordeling på kjønn, alder og om bestemte typer dyr skal være unntatt, samt nærmere vilkår for gjennomføring av lisensfelling i samsvar med regional forvaltningsplan for rovvilt, jf. forskriften § 6».

Andre relevante politiske føringer og rammevilkår:

- St. meld. nr. 15 (2003 – 2004) Rovvilt i norsk natur.
- Innst. S. nr. 174 (2003 – 2004).
- Rovviltforliket vedtatt i Stortinget 17.06.2011, jf. dokument 8:163 S (2010 – 2011) om endringer i forvaltning av rovvilt).
- Forvaltningsplan for jerv, gaupe, bjørn, ulv og kongeørn i region 7 – Nordland, vedtatt 20.03.2017.

Forvaltningsplan for rovvilt i Nordland

Roviltnemnda sluttbehandlet revidert forvaltningsplan for rovvilt i mars 2017. Nemnda har satt av definerte forvaltningssoner for jerv i fylket, hvor det er mål om at det vedtatte regionale bestandsmålet for jerv skal oppnås.

Klima- og miljødepartementet har besluttet å hente inn forvaltningsplanen til behandling, jf. brev av 2. juli 2018. De har varslet at de vil gjennomføre nødvendige endringer i forvaltningsplanen.

Rovviltmyndighetens nåværende og vedtatte plan vil gjelde inntil departementet har gjennomført de nødvendige endringene i forvaltningsplanen.

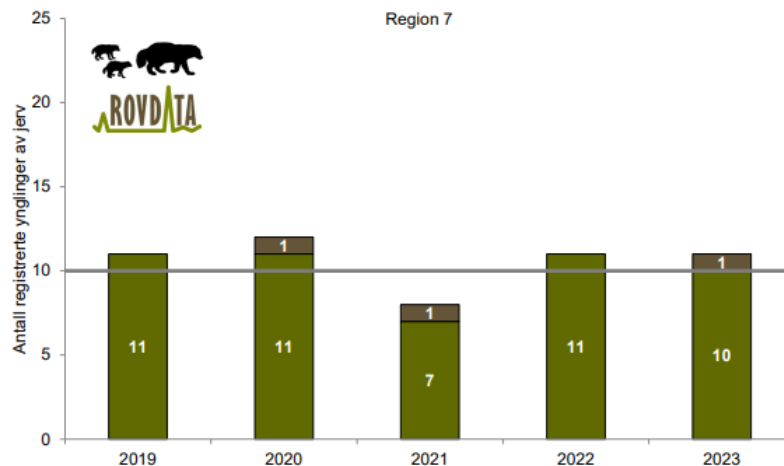
Forvaltningsprinsipper for jerv i forvaltningsplanen:

- 2.3.1. Byrdefordeling: det er et mål at jerveynglinger skal spres innenfor blå sone, slik at byrden på beitenæringen fordeles. Prinsippet om byrdefordeling forutsetter at det åpnes for lisensfelling, selv om det bidrar til at det tar lenger tid før bestandsmålet nås.
- 2.3.2. Når bestandsmålet for jerv er oppnådd skal det åpnes for lisensfelling av jerv i blå sone, for å bidra til å holde bestanden nærmest mulig bestandsmålet, og for å bidra til at byrdefordelingen for saue- og reindriftsnæringene. Når bestandsmålet ikke er oppnådd bør det åpnes for en begrenset lisensfelling, hvor kvote målstyres til områder med betydelige tap av sau og tamrein. Samlet belastning av alle rovviltarter (inkludert kongeørn) skal vektlegges ved fastsetting av kvotestørrelse og -fordeling.
- 2.3.3. Utenfor blå sone skal kvoten for lisensfelling av jerv settes så høyt at den ikke begrenser uttaket.
- 2.3.4. I blå sone er skadefelling av jerv aktuelt ved akutte skadesituasjoner. I kalvingsland for rein hvor hovedflokkene kalver, skal terskelen for uttak være lavere enn utenfor kalvingsland. Bestandsmålet skal så langt som mulig oppnås utenfor kalvingsland i blå sone. Viktige vurderingspunkter for skadefelling av jerv i blå sone er: 1. skadeomfang; 2. skadepotensialet; 3. jervebestanden i området; 4. om bestandsmålet er oppnådd.
- 2.3.6. Utenfor blå sone skal det som hovedregel gis tillatelse til uttak av jerv som forventes å gjøre skade.

Bestandssituasjon og overvåking av jerv i Norge

Stortinget har fastsatt et nasjonalt mål om 39 årlige ynglinger av jerv i Norge, hvorav 10 årlige ynglinger i Nordland. Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt skal gi data om status og utvikling i rovviltbestandene, jf. rovviltforskrifta § 3. Siste status for jerv gitt i NINA rapport 2338, *Yngleregistreringer av jerv i Norge i 2023*. De tre siste årene (2021 – 2023) er det registrert henholdsvis 60, 45 og 64 ynglinger av jerv på landsbasis. Våren 2023 ble det tatt ut ni ynglinger slik at «netto» antall ynglinger i 2022 var 55 stykker. I Nordland er det påvist (antatt og dokumentert) henholdsvis åtte, 11 og 11 ynglinger de siste tre årene.

Foreløpige resultater per 29. april fra årets yngleregistreringer viser seks ynglinger i Nordland (kilde: Rovbase). En av disse er tatt ut på ekstraordinært uttak av Narvik kommune, samt at det er avgang av yngling i Rana i form av infanticid av to jervunger. SNO jobber fortsatt med bestandsovervåking. Det har vært variable (og nokså ordinære) forhold denne vinteren. Vi legger til grunn at det kan bli påvist flere ynglinger utover 2024. Endelig rapport fra Rovdata om årets yngleregistreringer av jerv kommer ca. 1. oktober.

Antall ynglinger av jerv registrert i perioden 2019 – 2023 (med hiuttak i brun farge). Kilde: Rovdata.

Andelen voksne tisper som får valper varierer med årene. Aldersstrukturen hos tispene i bestanden og mattilgangen i forkant av yngleperioden er to viktige faktorer som påvirker hvor stor andel av tispene som føder unger i et gitt år.

Antall registrerte jerveynglinger i Nordland fra 2016 – 2023, samt foreløpige tall for 2024 (per 29. april). Kilde: Rovbase.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024, foreløpig
Antall registrerte jerveynglinger	10	9	11	11	12	8	11	11	6
Snitt siste tre år	12	10,7	10	10,3	11,3	10,3	10,3	10	
Estimat antall jerv¹	75	67	63	65	71	64,7	64,7	62,7	
Identifiserte individ ved DNA²	77	61	56	69	79	61	73	83	
Bestandsestimering DNA³				62,4	79	64	67	72	

1. Bestandsestimat av minimum antall jerv ett år og eldre basert på antall registrerte ynglinger
2. Jerv registrert ved DNA-analyse, med geografisk midtpunkt i Nordland
3. Bestandsregistrering fra romlig fangst-gjenfangst analyser

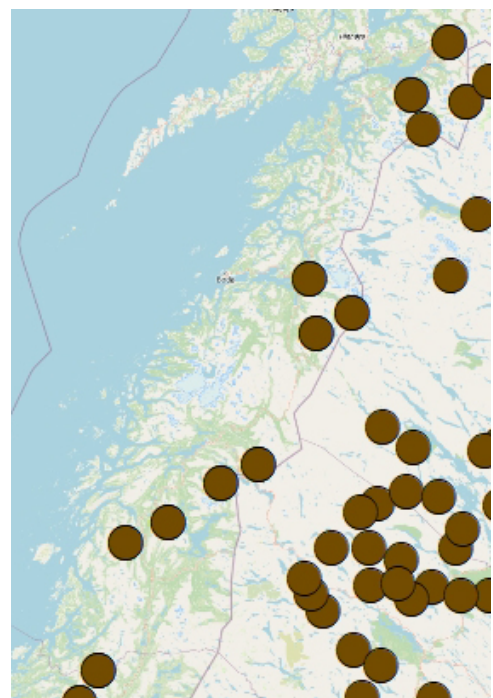
Jerv påvist ved DNA-analyser i Nordland

Vi deler i stor grad våre rovviltbestander med tilgrensende fylker og land, og det skjer en betydelig vandring av rovvilt over grensene.

Rovdata har ved DNA-analyser fra jerv vist at jervebestanden i Nordland er genetisk felles med jerv i Nord-Trøndelag og Sverige. Disse danner en stor østlig jervebestand i Skandinavia (jf. kartet til høyre).

Det framkommer i NINA rapport 2386 DNA-basert overvåking av den skandinaviske jervebestanden 2023, at overensstemmelsen mellom bestandsregistrering fra DNA-overvåkingen og ynglehi-tellinger er meget gode.

Vinteren 2023 ble det påvist 836 jerv i Norge, Sverige og Finland. Av disse var 365 jerv registrert i Norge med en eller

Kart over påviste ynglinger i Skandinavia 2023. Kilde: Rovdata

flere fungerende prøver, sammenlignet med 329 individer i 2022. I Nordland ble det påvist 83 ulike jerv med geografisk midtpunkt i fylket vinteren 2023 (jf. kartet til høyre).

Den romlige fangst-gjenfangst modellen beregner bestanden av jerv i Norge og Sverige til å være mellom 1029 – 1137 individer, hvorav 366 – 403 i Norge og 652 – 742 individer i Sverige. Rovdata skriver at det er høy presisjon på anslagene med en relativt liten usikkerhet, som også gjelder på rovtiregionsnivå i Norge og länsnivå i Sverige. I Norge ligger bestandsestimatene for de fleste regionene noe høyere enn antall jerv som har sitt geografiske midtpunkt i de respektive regionene (12 – 16%). Nordland har vært unntaket de siste årene, hvor bestandsestimatet har vært likt eller med svært liten forskjell. Dette reflekterer fylkets lange grense mot Sverige, og at en god del av jerven som identifiseres i fylket også bruker områder i nabolandet.

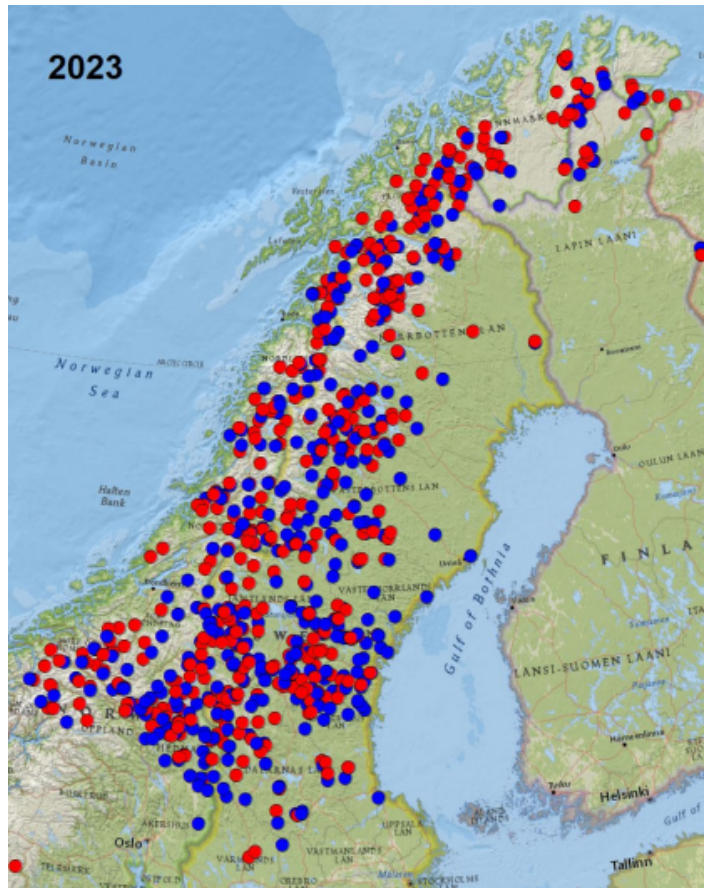
Avgang av jerv

Antallet jerv felt på lisensfelling, skadefelling, ekstraordinært uttak og evt. annen kjent avgang varierer en del mellom år. I årene mellom 2018/2019 og 2021/2022 har kjent årlig avgang vært på rundt 10 dyr, hvorav 4-6 tisper (tispevalper er ikke medregnet). Avgangen av jerv gikk noe ned året 2022/2023, mens avgangen gikk en del opp igjen denne vinteren, med total avgang på 16 dyr, hvorav fem tisper.

Tabellen viser kjent avgang av jerv i perioden 2015 - 2024. Skifte mellom de ulike årene etter dato for lisensfellingsvedtak.

	Lisensfellingskvote	Felt på lisensfelling	Ekstraord. uttak og hiuttak enkeltdyr (voksne + valper)	Annen kjent avgang	Sum avgang tisper (valper ikke medregnet)	Sum avgang
2015/2016	16	6	7+6	0	9	19
2016/2017	16	13	6+4	1	8	25
2017/2018	16	1	0	0	0	1
2018/2019	16	8	2	0	5	10
2019/2020	16	5	4+2	0	4	11
2020/2021	19 ¹	8	0	3	6	11
2021/2022	18	6	2	1	6	9
2022/2023	18	6	0	0	2	6
2023/2024	15	6	2 + 6	2	5	16

¹ Opprinnelig kvote var på 16 jerv, men denne ble økt til 19 mot slutten av jakta.

Kartet viser alle jerveindivider identifisert fra prøveinnsamling i Norge, Sverige og Finland vinteren 2023. Representert med deres respektive midtpunkter. Rød = tispe, blå = hann. Kilde: Rovdata.

Tap av sau og rein til jerv

Tabellen viser tapsutvikling i sauenevinga i Nordland i perioden 2010 – 2023. Kilde: Rovbase.

Beiteår	Tot. omsøkt tap til alle rovviltarter (sau og lam)	Antall påviste tap til jerv	Erstattet til jerv (sau og lam)	Totalt erstattet, alle rovviltarter (sau og lam)
2010	8537	49	1499	4495
2011	6659	45	938	3577
2012	8222	52	1343	4599
2013	7935	47	1139	4305
2014	6834	56	1420	3714
2015	5585	62	1133	2934
2016	5035	44	1021	2458
2017	4587	12	795	2045
2018	4729	8	763	2369
2019	5575	66	1255	3065
2020	5200	49	1160	2800
2021	4960	42	819	2624
2022	5111	16	823	2556
2023	5598	37	1093	2829

Tabellen viser tapsutvikling i Nordland reinbeiteområde i perioden 2009 – 2024. Kilde: Rovbase

Beiteår	Tot. omsøkt tap, alle rovviltarter	Antall påviste tap til jerv	Erstattet til jerv	Totalt erstattet
2009/10	5750	27	986	2809
2010/11	6417	38	1112	2923
2011/12	6225	27	1061	2863
2012/13	7234	48	1321	3539
2013/14	6644	39	1136	3119
2014/15	6487	31	1101	2976
2015/16	6849	60	1140	3163
2016/17	7157	61	1222	3021
2017/18	6871	70	1153	3027
2018/19	6390	50	1277	2960
2019/20	6299	39	1272	3226
2020/21	7054	43	1204	3464
2021/22	6749	44	1154	3270
2022/23	6363	32	1125	3173
2023/24		46		

Sekretariatets vurdering

Lisensfelling er en skademotivert felling av et bestemt antall individer av en viltart. Kvoten fastsettes av offentlig myndighet og det kreves at jegeren er registrert som lisensjeger i jegerregisteret for å kunne delta.

I St.mld. nr. 15 (2003 – 2004) er det lagt opp til en økt vektlegging av lisensfelling og kvotejakt som framtidige beskatningsformer på rovvilt. Innenfor rammen av norsk lovverk og hensynet til Bernkonvensjonens bestemmelser, vil dette innebære at felling av jerv kan foregå som lisensfelling. Bakgrunnen for dette er ønske om å utvikle jakt- og fellingsformer som sikrer økt alminneliggjøring av rovviltartene og bred deltakelse av lokale jegere. Dette er videre omtalt i Stortingets rovviltforlik i 2011, hvor det fremgår at det er en målsetting at lisensfelling skal bli hovedvirkemiddelet i bestandsregulering av jerv, slik at ekstraordinære uttak av ynglelokaliteter over tid kan reduseres til et minimum.

Tabellen ovenfor om antall felt jerv viser at det er nødvendig å arbeide for bedre uttelling under lisensfelling av jerv i fylket. Det viktigste arbeidet med dette gjøres gjennom jervejaktprosjektet i regi av Prosjekt Utmark, som er finansiert gjennom FKT-midler. Det er imidlertid per nå i 2024 ikke søkt om midler til dette formålet i år. Størrelsen på lisensfellingskvota har de siste årene ikke vært begrensende for uttak av jerv i noen områder i fylket utenfor vedtatte forvaltningsområder for jerv, sett bort fra i slutten av fjorårets lisensfellingsperiode der jaktområde *Indre Salten*, ble stengt i samråd med nemnda på grunn av relativ stor avgang av jerv i et begrensa område det siste året.

Etter naturmangfoldloven § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold blir ivaretatt på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal likevel avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 avviker, men at tiltaket vil kunne medføre at målet nås på en annen måte eller i et annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært det eneste hensynet å ta, jf. prinsippet om geografisk differensiert rovviltforvaltning. Naturmangfoldloven § 5 og prinsippet om geografisk differensiert forvaltning er konkretisert gjennom §§ 3 og 4 i rovviltforskriften og gjennom den regionale forvaltningsplanen for rovvilt i region 7.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8 – 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Naturmangfoldloven § 11 gjelder kostnader ved miljøforringelse, og blir ikke sett på som relevant i denne saken. Naturmangfoldloven § 8 sier at offentlige beslutninger som kan berøre naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på eksisterende og tilgjengelig kunnskap om arters bestandssituasjon, samt effekt av påvirkning. Sekretariatet viser til at vårt forslag blant annet baserer seg på oppdatert tilgjengelig kunnskap om jervens bestandssituasjon og utvikling slik det er beskrevet ovenfor. Jervebestanden i Nordland har i flere år ligget nær bestandsmålet. Det foreligger betydelig kunnskap om den samlede belastningen jervebestanden utsettes for, jf. naturmangfoldloven § 10. Det er høy dødelighet blant jervunger det første året, blant annet på grunn av infanticid. Avgangen av voksen jerv skjer hovedsakelig gjennom lisens- og skadefelling, samt enkelte påkjørsler. Men det avdekkes også ulovlig fellinger og forsøk på ulovlig felling av jerv i Nordland og tilgrensende områder i Sverige, som resulterer i at det er en viss usikkerhet i den samlede belastningen på jervebestanden. Føre-var-prinsippet kommer til anvendelse i situasjoner hvor man ikke har tilstrekkelig kunnskap, jf. naturmangfoldloven § 9. I dette tilfelle foreligger det betydelig kunnskap om bestanden av jerv i Norge og Nordland, jf. avsnittet ovenfor. Selv om endelig rapport over antall jerveynglinger i 2024 ikke blir publisert før 1. oktober, og det dermed fortsatt er noe usikkerhet knyttet til det siste årets registreringer, samt noe usikkerhet i den samlede belastningen på jervebestanden, vurderer sekretariatet likevel at man i denne saken har tilstrekkelig med kunnskap til å fatte vedtak.

Statsforvalteren i Nordland har i sitt forslag til kvote for lisensfelling på jerv tatt utgangspunkt i kunnskap om bestandssituasjon for jerv, skadesituasjon på sau og rein, samt føringer og målsettinger vedtatt i forvaltningsplanen og i gjeldene regelverk og rammevilkår.

Om arealdifferansiering og kvotestørrelse

Av rovviltforliket i 2011 fremgår det at soneinndelingen må forvaltes tydelig. Det vil si at det skal være tydelige forvaltningsmessige forskjeller i henholdsvis prioriterte rovviltområder og prioriterte beiteområder. Statsforvalteren legger til grunn for at rovviltnemnda i Nordland, med sin geografiske differensiering, har forsøkt å ivareta de hensyn som er nedfelt i naturmangfoldloven § 12. Fordelingen mellom prioriterte områder for sau og rein og prioriterte områder for rovvilt i den regionale forvaltningsplanen for rovvilt i Nordland er tillagt vekt i vurderingen av nødvendig kvotestørrelse for jerv.

Vi vil imidlertid påpeke at de definerte sonene for yngling av jerv er svært små sett i forhold til bestandsmål og sonene stemmer i liten grad overens med historisk utbredelse for jerv i fylket. Dette gjør at det blir vanskelig å bruke planen som forvaltningsverktøy for jerv, siden det er urealistisk at bestandsmålet kan oppnås innenfor de definerte sonene. Dersom man forvalter jerven i samsvar med prinsippene i forvaltningsplanen, og lykkes med uttak i tråd med disse, mener vi at det må regnes med at bestanden av jerv i Nordland vil reduseres til godt under bestandsmålet. Vår faglige vurdering er derfor at kvotestørrelse og kvotefordeling må ta utgangspunkt i et kompromiss mellom nemndas målsettinger i planen og hensynet til de bestemte bestandsmålene for regionen. Vi viser i den sammenheng til Miljødirektoratets uttalelse til forvaltningsplanen hvor det blant annet fremgår: *«Det er en primær oppgave for rovviltmyndigheten å oppnå de nasjonale fastsatte bestandsmål for regionene. Dette innebærer at planens beskrivelser av bruk av lisensfelling som virkemiddel utenfor det avsatte området ikke kan praktiseres slik som forutsatt. Det kan ikke legges til grunn at oppnåelsen av bestandsmålet er avgrenset til det aktuelle avsatte området. Med et område som trolig ikke kan forventes å inneha 10 årlige ynglinger innenfor planens virketid vil nødvendigvis også reproduksjoner utenfor det fastsatte området måtte inngå i den årlige måloppnåelse».*

De siste årene har antall registrerte ynglinger svingt omkring bestandsmålet, fra åtte i 2021 og 11 ynglinger i 2022 og 2023. Per 29. april i år er det foreløpige tallet seks ynglinger, hvorav en er tatt ut på ekstraordinært uttak og en er tapt på grunn av infanticid. SNO jobber fortsatt med bestandsovervåkingen. Det har i år, som i tidligere år vært variable vær- og kjøreforhold, og vi legger til grunn at det kan bli påvist flere ynglinger utover 2024.

Dersom nemnda ønsker å forsøke å endre utbredelsen av jerv i fylket slik at bestandsmålet så langt som mulig oppnås innenfor de vedtatte jervesonene, bør nemnda være restriktiv med lisensfelling i disse områdene. Av de 11 påviste ynglingene i 2023, var det kun fire ynglinger innenfor de vedtatte jervesonene, samme antall som i 2021 og 2022.

Tabellene ovenfor med tapsutvikling viser at det er betydelige tap av rein til jerv i fylket, men med noe nedgang i erstatta dyr fra driftsåret 2020/2021 til 2021/2022 og 2022/2023. Også for sau blir det erstattet en god del tap til jerv, med tilnærmet uforandret nivå fra 2021 til 2022, men en økning i 2023. Antall påviste tap av sau til jerv er kraftig redusert fra godt over 100 årlige skadetilfeller tidlig på 2000-tallet, med en kraftig reduksjon i 2022 med 16 påviste skader. Andel påviste tap økte i 2023, hvor i hovedsak skadene var knyttet til to konkrete skadesituasjoner øst i Rana kommune. Det ble i mars 2024 tatt ut to hannjerv på ekstraordinært uttak i det aktuelle område, samt at det er påvist en yngling i Rana, hvor ungene i denne ynglingen ble tapt til infanticid.

Vi vurderer at tapsomfang og -utvikling sammen med kunnskap om bestandssituasjonen for jerv i fylket gjør at det er riktig å åpne for lisensfelling.

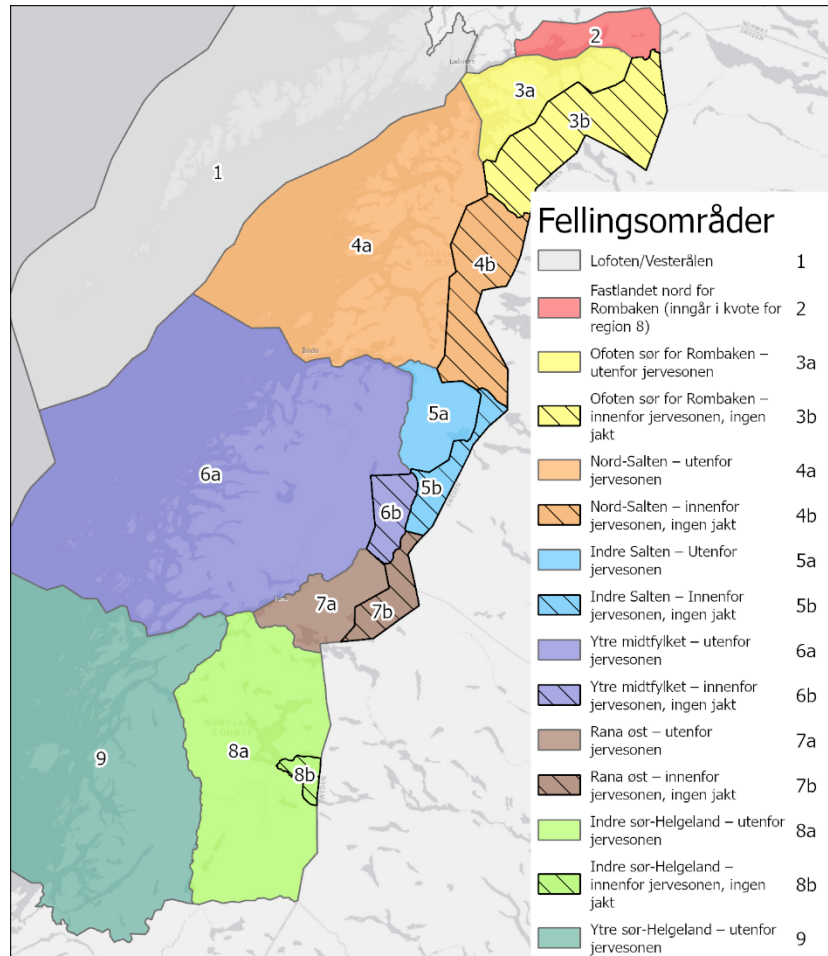
Sekretariatet foreslår etter en helhetsvurdering av situasjonen at lisensfellingkvota settes til 15 jerv, hvorav inntil syv tisper. Vi vurderer at et slikt uttak vil ha en skadereduserende effekt samtidig som det ikke vil være til skade for jervebestandens overlevelse, og at et slikt uttak vil bidra til å stabilisere bestanden omkring 10 årlige ynglinger. Kvoteforslaget er likt det vi foreslo i 2023, men noe lavere enn nemndas vedtak i 2022 (18 jerv hvorav ni tisper). Begrunnelsen for å beholde kvota slik den var i 2023 er et relativt høyt uttak av tisper de siste tre årene. Vårt forslag er fortsatt større enn hva som normalt har blitt felt gjennom lisensfelling de siste årene. Vi gjør oppmerksom på at områdene nord for Rombaken omfattes av jervekvota fastsatt av rovviltmyndigheten i region 8.

Fordeling av kvota

Rovviltnemndene for region 7 og 8 har inngått avtale om at det ved fastsetting av kvote for lisensfelling av jerv mellom Nordland og Troms og Finnmark, skal fastlandsdelen av Nordland nord for Rombaken omfattes av kvotevedtak for Troms og Finnmark, og derunder administreres av dem. Dette innebærer at kvote for region 7 fordeler seg i fylket sør for Rombaken (+ eventuelt Lofoten og Vesterålen).

Vi foreslår at fjorårets inndeling videreføres. Det vil si at det ikke åpnes for jakt innenfor de vedtatte forvaltningsområdene for jerv. Dette vil være i samsvar med KLDs klageavgjørelse av 19.09.2017 for lisensfelling 2017/2018. Videre foreslår vi at man ved jaktstart starter med hele kvota tildelt samlet for alle fellingsområder. Etter hvert som det felles dyr, kan Statsforvalteren avgrense tildelingen til avgrensede fellingsområder ut fra hvor det er felt jerv, skadesituasjon for sau og særlig for rein, bestandssituasjon for jerv og føringer i forvaltningsplanen.

Kart over forslag til fellingsområder for lisensfelling av jerv 2024/2025.

De vedtatte jervesonene i forvaltningsplanen er markert som skraverte områder i kartet. For at grensene mellom de ulike fellingsområdene skal være enklere å forholde seg til under jakt, har vi gjort små tilpasninger slik at grensene følger tydelige formasjoner i landskapet (elver, veier og fjorder). Vi vurderer at disse justeringene ikke endrer på prinsippene i den vedtatte soneinndelingen.

Sak 17/2024 Kvote for betinget skadefelling av brunbjørn 2024/2025

Bakgrunn

Rovviltnemnda har myndighet til å fastsette kvote for betinget skadefelling av gaupe, jerv, bjørn og ulv for perioden 1. juni – 15. februar når bestanden ligger over det nasjonale fastsatte bestandsmålet for arten i regionen, jf. § 7 og § 8 i rovviltforskriften. Tall fra nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt i Norge viser at bestandsmålet for brunbjørn ikke er oppnådd og det ble registrert 9,6 årlige ynglinger 2023. Likevel sier bestemmelsen i § 7 i rovviltforskriften at rovviltnemndene har vedtaksmyndighet for bjørn når det er 10 årlige ynglinger eller mer av bjørn i Norge. Sekretariatet legger derfor til grunn at rovviltnemnda har myndighet til å fatte vedtak om kvote for betinget skadefelling av bjørn, jf. § 7 og brev av 19. mai 2023 fra KLD.

Sekretariatet viser til KLD sine retningslinjer til de regionale roviltnemndene der bestandsmålet ikke er nådd, under saken 15/2024 *Lisensfelling av bjørn 2024* i dette saksframlegget.

Sekretariatets forslag til vedtak:

Roviltnemnda legger til grunn at myndigheten til å vedta kvote for betinget skadefelling på brunbjørn i Nordland i 2024 ligger hos nemnda, jf. roviltforskriften § 5 og brev fra Klima- og Miljødepartementet av 19. mai 2024 om vedtaksmyndighet for brunbjørn og retningslinjer. Videre legger nemnda til grunn at bestandsmålet for brunbjørn i regionen ikke er oppfylt.

Roviltnemnda i Nordland fatter vedtak om én (1) betinget skadefellingstillatelse på bjørn i perioden 01.06.2024 – 15.02.2025 med følgende vilkår:

- Statsforvalteren skal i hvert enkelt tilfelle vurdere om felling er nødvendig, se vilkårene i roviltforskriften § 9, se også § 1 og § 6 i roviltforskrifta.*
- Statsforvalteren kan iverksette skadefellingstillatelser i flere områder samtidig.*
- Bjørnebinner med unger og dens unger er unntatt fra tillatelsen for felling. De tiltak som er mulig for å unngå at bjørnebinner felles, skal være iverksatt.*
- Bjørn felt i samarbeidsområdet for region 7 og region 8, belastes kvote for region 8.*

Lovgrunnlaget

Lovgrunnlaget for forslaget er lov av 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold §§ 18 første ledd b) og § 77, jf. forskrift av 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovilt § 8.

Roviltforskrifta § 8 (kvote for betinget skadefelling av gaupe, jerv, bjørn og ulv):

«Dersom vilkårene i forskriften § 7 er oppfylt, kan en roviltnemnd tildele kvote for betinget skadefelling på gaupe, jerv, bjørn og ulv til Statsforvalteren for å forhindre at disse artene gjør skade på bufe eller tamrein. Kvote for betinget skadefelling gjelder fra 1. juni til og med 15. februar. (..)»

Videre er følgende politiske føringer og rammevilkår lagt til grunn for forslaget:

- St. meld. nr. 15 (2003 – 2004) Rovilt i norsk natur
- Innst. S. nr. 174 (2003 – 2004)
- Roviltforliket vedtatt av Stortinget 17.06.2011, jf. dokument 8:163 S (2010 – 2011) om endringer i forvaltning av rovilt.
- Forvaltningsplan for jerv, gaupe, bjørn, ulv og kongeørn i region 7 – Nordland, vedtatt 20.03.2017.

Vurdering etter naturmangfoldloven

Etter naturmangfoldloven §§ 1 og 5, er det et mål at artene og deres genetiske mangfold skal ivaretas på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. På roviltfeltet må forvaltningsmålet sees i sammenheng med de vedtatte bestandsmål, og foretas slik at det ikke er til hinder for en geografisk differensiert roviltforvaltning, jf. Ot. prp. 52 (2008 – 2009). Naturmangfoldloven § 5 og prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning er konkretisert i roviltforskriften §§ 3 og 4, og gjennom den regionale forvaltningsplanen for rovilt i region 7.

Roviltforskriftens formål, jf. § 1, er å sikre bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor denne rammen, skal forvaltningen også ivareta hensynet til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser. Det følger av § 14 første ledd i naturmangfoldloven at tiltak etter loven skal avveies mot andre viktige samfunnsinteresser. Andre ledd slår fast at det ved vedtak i medhold

av loven som berører samiske interesser direkte, skal det innenfor rammene som gjelder den enkelte bestemmelse legges tilbørlig vekt på hensynet til naturgrunnlaget for samisk kultur. Vedtak om kvote for betinget skadefelling gjelder innenfor områder hvor det foregår reindrift, og vi anser at det i vedtaket har vært lagt vekt på skadeomfanget og potensialet for rovviltskader på både sau og tamrein.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8 – 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Utgangspunktet for beslutninger som kan påvirke naturmangfoldet er at beslutningsgrunnlaget skal være best mulig, jf. 8. Statsforvalteren legger til grunn at dette vedtak blant annet bygger på kunnskap om brunbjørnens bestandssituasjon. Vi vil i den forbindelse vise til beskrivelsen av bestandssituasjonen for bjørn i Nordland i sak 15/2024 i dette saksframlegget, samt beskrivelse av det Nasjonale overvåkingsprogrammet for rovvilt i kommentarene til rovviltforskriften § 3. Sekretariatet legger til grunn at kravene i § 8 er oppfylt.

Føre-var-prinsippet kommer hovedsak til anvendelse i situasjoner hvor man ikke har slik tilstrekkelig kunnskap, jf. naturmangfoldloven § 9. Sekretariatet vurderer at dette ikke er tilfelle i denne saken. Naturmangfoldloven § 10 slår fast at en påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastningen som økosystemet er eller vil bli utsatt for. Sekretariatet har i forbindelse med vurdering av kvotestørrelse, også tatt hensyn til den samlede belastningen brunbjørnbestanden utsettes for eller vil bli utsatt for, herunder kunnskap om skadefelling og annen irregulær avgang. Saken gjelder kvote for betinget skadefelling av bjørn, og sekretariatet anser derfor at § 11 i naturmangfoldloven ikke er relevant. Det følger av rovviltforskriftens formål, jf. § 1, at forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder. Prioriteringen mellom prioriterte områder for sau og rein og prioriterte områder for rovvilt i den regionale forvaltningsplanen for rovvilt i Nordland er tillagt vekt i vurderingen av nødvendig kvotestørrelse for betinget skadefelling av bjørn. Dette er i samsvar med prinsippene i naturmangfoldloven § 12.

Om iverksetting av betingede skadefellingstillatelser

Betinget skadefelling er et vedtak med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 om felling av enkeltindivid av rovvilt for å stanse eller forhindre skader på bufe eller tamrein, der det på forhånd er fastsatt kvote og vilkår av overordnet myndighet.

Skadefelling er et virkemiddel for å avhjelpe akutte skadesituasjoner som kan oppstå, mens regulering av bestandsstørrelse skal skje gjennom lisensfelling og kvotejakt.

Statsforvalteren kan av eget tiltak eller etter søknad fatte vedtak om iverksettelse av felling innenfor rammen av kvote for betinget skadefelling gitt av en rovviltnemnd eller Miljødirektoratet. Ved vurderingen av om det skal gis tillatelse til skadefelling, skal forskrift om forvaltning av rovvilt følges. Videre skal det legges vekt på føringene i regional forvaltningsplan for rovvilt i regionen. Gjeldene forvaltningsplan for jerv, gaupe, bjørn, ulv og kongeørn i region 7 – Nordland ble vedtatt den 20. mars 2017. Den er som kjent hentet inn til behandling i KLD, jf. brev av 2. juli 2018, og vedtatt forvaltningsplan er gjeldende fram til behandlingen er ferdig. Videre viser vi til KLD sitt brev av 19. mai 2023 med Miljødirektoratets uttalelse om utfordringene i region 7- Nordland.

I rovviltforskrifta § 9 står følgende: *«felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Det skal særlig tas hensyn til:*

- a. *områdets betydning som beitemark,*

- b. *skadens omfang og utvikling,*
- c. *potensialet for framtidige skader,*
- d. *mulighetene for å gjennomføre forebyggende tiltak.»*

En fellingstillatelse kan iverksettes i flere områder, forutsatt at nødvendig kommunikasjon er etablert for å hindre overskyting av vedtatt kvote. Det kan gis midler til godtgjøring, administrasjon og organisering av fellingslag i samsvar med rovviltforskriften § 9 og § 9a.

Bestandsmål og myndighet til å fastsette kvote for betingede skadefellingstillatelser
Landet er delt inn i åtte forvaltingsregioner med tilhørende nasjonale mål for antall årlige ynglinger innenfor regionens grenser. Nordland er en egen forvaltningsregion med følgende bestandsmål:

- 10 årlige ynglinger av gaupe
- 10 årlige ynglinger av jerv
- 1 årlig yngling av bjørn
- 0 årlige ynglinger av ulv

Når bestanden ligger over de nasjonale fastsatte målene for den enkelte region, kan en rovviltnemnd tildele kvote for betinget skadefelling på gaupe, jerv, bjørn og ulv til Statsforvalteren for å forhindre at disse artene gjør skade på bufe eller tamrein, jf. rovviltforskriften § 8. Når det gjelder brunbjørn, gjelder bestemmelsen om at rovviltnemndene har vedtaksmyndighet for bjørn når det er 10 årlige ynglinger eller mer av bjørn i Norge, jf. § 7 i rovviltforskriften. Vurderingen av om nemnda har myndighet skal for bjørn og ulv baseres på dokumenterte data om siste års ynglinger. For gaupe og jerv skal vurderingen av nemndas myndighet baseres på gjennomsnittet av dokumenterte data om ynglinger de siste tre årene. Det er data fra Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt som skal legges til grunn, jf. rovviltforskriften § 7, og kvota for betinget skadefelling gjelder fra 1. juni til og med 15. februar.

Ved kvotefastsettelse skal nemnda legge vekt på den regionale forvaltningsplanen, data om biologiske og bestandsmessige forhold, og om skade- og konfliktsituasjon, jf. rovviltforskriften § 7 andre ledd.

Vurdering etter bestandssituasjonen for brunbjørn

For informasjon om bestandsstatus og avgang av bjørn, samt tap av sau og rein til bjørn, viser vi til sak 15/2024 om lisensfelling av brunbjørn 2024 i dette saksframlegget.

Vurdering etter forvaltningsplan for rovvilt i Nordland

Vi viser til sak 15/2024 i dette saksframlegget. Videre viser vi til KLD sitt brev av 19. mai 2023 med Miljødirektoratets uttalelse om utfordringene med forvaltningsplanen til region 7 – Nordland i henhold til at rovviltnemndene har vedtaksmyndighet for brunbjørn i 2024.

Oppsummering og tilrådning fra sekretariatet

Sekretariatet vurderer at det er rovviltnemnda som har myndighet til å fatte vedtak om kvote for betinget skadefelling av brunbjørn.

Det ble i 2023 påvist 9,6 ynglinger av brunbjørn i Norge og med normale avrundingsregler vil dette si 10 ynglinger. Det betyr at etter rovviltforskriften § 7 første ledd overføres vedtaksmyndighet for brunbjørn til de regionale rovviltnemndene når det er 10 ynglinger eller mer i Norge, med mindre det foreligger særskilte grunner for noe annet.

I Nordland befinner vi oss under bestandsmålet på én årlig yngling. DNA-analyser fra brunbjørn viser en negativ utvikling i antall påviste individer i perioden 2014 - 2021. I 2022 ble det registrert til sammen syv bjørner i Nordland, hvorav tre som kun ble registrert i Nordland, og fire som også ble registrert i andre fylker samme år. I 2023 ble det kun påvist én brunbjørn i Nordland, i Hattfjelldal kommune. Denne ble identifisert gjennom syv DNA-analyser. Det er per 25. april påvist to sporobservasjoner av brunbjørn i Grane kommune.

Man kan ut fra generell kunnskap om brunbjørnens arealbruk og vandringskapasitet ikke utelukke at bjørn kan vandre inn i viktige beiteområder i løpet av sommeren. Ut fra dette vurderer vi at det er potensialet for tap av i hovedsak sau kommende beitesesong. Det kan dermed oppstå situasjoner hvor det er grunnlag for å kunne innvilge søknader om skadefelling. I denne sammenheng er det viktig å nevne at skadefelling på barmark er svært vanskelig, også når det er knyttet til ferske tap. I realiteten er skadefelling på barmark et lite reelt virkemiddel for å forebygge tap.

Forvaltningsplanen for rovvilt i region 7 er hentet inn til KDL for behandling på grunn av blant annet den valgte arealdifferansieringen for brunbjørn, med et bjørneområde som ikke sammenfaller med områder som biologisk sett ligger til rette for bjørn. Etter vår vurdering vil de vedtatte forvaltningsområdene for bjørn ikke bidra til at bestandsmålet for regionen vil oppnås i overskuelig framtid. På bakgrunn av dette og føringer fra Miljødirektoratet i klagebehandling av skadefellingstillatelser på bjørn i beitesesongen 2022, legger vi til grunn at Statsforvalteren må være restriktiv med å gi fellingstillatelse. I forkant av en eventuell fellingstillatelse må det framgå hvilke forebyggende tiltak som er gjennomført og/eller vurdert. En hevet terskel for skadefelling bør gjelde generelt, både i skadesituasjoner som befinner seg innenfor og utenfor forvaltningsområdene for bjørn, som følge av at regionen ikke har egnede forvaltningsområder for bjørn. Vi viser i denne forbindelse også til sekretariatets og Miljødirektoratets uttalelser om forvaltningsplanen om bl.a. brunbjørnens forvaltningsområde og til KLD sitt brev om innhenting av region 7 sin forvaltningsplan, samt områdets egnethet til å oppnå bestandsmålet for brunbjørn og regionens bestandsmål.

Vi vurderer at skadefelling av inntil én (1) bjørn vil være forsvarlig i forhold til tiltak ved akutte skadesituasjoner og i forhold til målet om å forvalte bjørnebestanden nærmest mulig bestandsmålet for brunbjørn i Nordland.

Konklusjon

Ut fra punktene diskutert ovenfor tilrår vi en kvote på én (1) betinget fellingstillatelse på brunbjørn for perioden 1. juni 2024 til og med 15. februar 2025 med oppgitte føringer.

Sak 18/2024 Kvote for betinget skadefelling av jerv 2024/2025

Roviltnemnda har myndighet til å fastsette kvote for betinget skadefelling av gaupe, jerv, bjørn og ulv for perioden 1. juni – 15. februar når bestanden ligger over det nasjonale fastsatte bestandsmålet for arten i regionene, jf. §§ 7 og 8 i rovviltforskrifta.

Tall fra nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt i Norge viser at bestandsmålet for jerv er oppnådd. Statsforvalteren vurderer at rovviltnemnda har myndighet til å fatte vedtak om kvote for betinget skadefellingstillatelse på jerv for perioden 01.06.2023 – 15.02.2024.

Sekretariatets forslag til vedtak:

Rowiltnemnda legger til grunn at bestandsmålet for jerv er oppfylt i region 7, og at myndigheten til å vedta kvote for betinget fellingstillatelser for jerv i Nordland 2024/2025 derfor ligger hos nemnda.

Rowiltnemnda i Nordland fatter vedtak om fire (4) betingede fellingstillatelser på jerv i perioden 01.06.2024 – 15.02.2025.

Lovgrunnlaget

Lovgrunnlaget for forslaget er lov av 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold §§ 18 første ledd b) og § 77, jf. forskrift av 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt § 8.

Rowiltforskrifta § 8 (kvote for betinget skadefelling av gaupe, jerv, bjørn og ulv):

«Dersom vilkårene i forskriften § 7 er oppfylt, kan en rowiltnemnd tildele kvote for betinget skadefelling på gaupe, jerv, bjørn og ulv til Statsforvalteren for å forhindre at disse artene gjør skade på bufe eller tamrein. Kvote for betinget skadefelling gjelder fra 1. juni til og med 15. februar. (..)»

Videre er følgende politiske føringer og rammevilkår lagt til grunn for forslaget:

- St. meld. nr. 15 (2003 – 2004) Rowilt i norsk natur
- Innst. S. nr. 174 (2003 – 2004)
- Rowiltforliket vedtatt av Stortinget 17.06.2011, jf. dokument 8:163 S (2010 – 2011) om endringer i forvaltningen av rovvilt.
- Forvaltningsplan for jerv, gaupe, bjørn, ulv og kongeørn i region 7 – Nordland, vedtatt 20.03.2017.

Vurdering etter naturmangfoldloven

Etter naturmangfoldloven §§ 1 og 5, er det et mål at artene og deres genetiske mangfold skal ivaretas på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. På rovviltfeltet må forvaltningsmålet sees i sammenheng med de vedtatte bestandsmål, og foretas slik at det ikke er til hinder for en geografisk differensiert rovviltforvaltning, jf. Ot. prp. 52 (2008 – 2009). Naturmangfoldloven § 5 og prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning er konkretisert i rovviltforskriften §§ 3 og 4, og gjennom den regionale forvaltningsplanen for rovvilt i region 7.

Rowiltforskriftens formål, jf. § 1, er å sikre bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor denne rammen, skal forvaltningen også ivareta hensynet til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser. Det følger av § 14 første ledd i naturmangfoldloven at tiltak etter loven skal avveies mot andre viktige samfunnsinteresser. Andre ledd slår fast at vedtak i medhold av loven som berører samiske interesser direkte, skal det innenfor rammene som gjelder den enkelte bestemmelse legges tilbørlig vekt på hensynet til naturgrunnlaget for samisk kultur. Vedtak om kvote for betinget skadefelling gjelder innenfor områder hvor det foregår reindrift, og vi anser at det i vedtaket vises til at det i våre vurderinger har vært lagt vekt på skadeomfanget og potensialet for rovviltskader på både sau og tamrein.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8 – 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Utgangspunktet for beslutninger som kan påvirke naturmangfoldet er at beslutningsgrunnlaget skal være best mulig, jf. 8. Statsforvalteren legger til grunn av dette vedtak blant annet bygger på kunnskap om jervens bestandssituasjon. Vi vil i den forbindelse vise til beskrivelsen av bestandssituasjonen jerv i Nordland i sak 16/2024 i dette

saksframlegget, samt beskrivelse av det Nasjonale overvåkingsprogrammet for rovvilt i kommentarene til rovviltforskriften § 3. Sekretariatet legger til grunn at kravene i § 8 er oppfylt.

Føre-var-prinsippet kommer hovedsak til anvendelse i situasjoner hvor man ikke har slik tilstrekkelig kunnskap, jf. naturmangfoldloven § 9. Statsforvalteren vurderer at dette ikke er tilfelle i denne saken. Naturmangfoldloven § 10 slår fast at en påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastningen som økosystemet er eller vil bli utsatt for. Sekretariatet har i forbindelse med vurdering av kvotestørrelse, også tatt hensyn til den samlede belastningen jervebestanden utsettes for eller vil bli utsatt for, herunder kunnskap om skadefelling og annen irregulær avgang. Saken gjelder kvote for betinget skadefelling av jerv og sekretariatet anser derfor at § 11 i naturmangfoldloven ikke er relevant. Det følger av rovviltforskriftens formål, jf. § 1, at forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder. Prioriteringen mellom prioriterte områder for sau og rein og prioriterte områder for rovvilt i den regionale forvaltningsplanen for rovvilt i Nordland er tillagt vekt i vurderingen av nødvendig kvotestørrelse for betinget skadefelling av jerv. Dette er i samsvar med prinsippene i naturmangfoldloven § 12.

Om iverksetting av betingede skadefellingstillatelser

Vi viser til sak 17/2024 der vi tar for oss forhold ved iverksettelse av betingede skadefellingstillatelser.

Vurdering etter bestandssituasjonen for jerv

For informasjon om bestandsstatus og avgang av jerv, samt tap av sau og rein til jerv, viser vi til sak 16/2024 i dette saksframlegget.

Vurdering etter forvaltningsplan for rovvilt i Nordland

Vi viser til sak 16/2024 i dette saksframlegget.

Oppsummering og tilråding fra sekretariatet

Secretariatet vurderer at det er rovviltnemnda som har myndighet til å fatte vedtak om kvote for betinget skadefelling av jerv.

I 2023 ble det påvist 11 jervynglinger og bestanden er over bestandsmålet med et gjennomsnitt på 10 ynglinger de tre siste årene. Man kan ut fra generell kunnskap om jervens arealbruk og vandringskapasitet, ikke utelukke at jerv vandrer inn i viktige beiteområder i løpet av sommeren. Ut fra dette vurderer vi at det er potensiale for tap av sau og rein til jerv kommende beitesesong. Det kan dermed oppstå situasjoner hvor det er grunnlag for å kunne innvilge søknader om skadefelling. I denne sammenheng er det riktig å nevne at skadefelling på barmark er svært vanskelig, også når det er knyttet til ferske tap. I realiteten er skadefelling på barmark et lite reelt virkemiddel for å forebygge tap.

Vi vurderer at skadefelling av inntil fire jerver vil være både tilstrekkelig i forhold til tiltak ved akutte skadesituasjoner og forsvarlig i forhold til målet om å forvalte jervebestanden nærmest mulig bestandsmålet for jerv i Nordland.

Vi vurderer at bestanden hadde tålt en vesentlig høyere kvote enn dette, men at erfaring tilsier at effektuerte fellingsoppdrag i denne perioden blir få, og at denne kvoten ikke vil være begrensende ved vurdering av betingede fellingsstillatelser. Det er ved lisensfelling bestanden av jerv skal reguleres. Vi bemerker at kvoten for lisensfelling behandles av nemnda i samme møte, og at jerv som felles ved skadefelling etter at lisensfellingskvota er satt, blir belastet kvota for lisensfelling.

Konklusjon

Ut fra retningslinjer for iverksetting av fellingstillatelser, bestandssituasjon i forhold til nasjonale bestandsmål, tapssituasjonen i fylket og tidligere års erfaringer med fellingstillatelser, tilrår vi en kvote på fire (4) betingede fellingstillatelser på jerv for perioden 1. juni 2024 til og med 15. februar 2025.

Sak 19/2024 Kvote for betinget skadefelling av ulv 2024/2025

Roviltnemnda har myndighet til å fastsette kvote for betinget skadefelling av gaupe, jerv, bjørn og ulv for perioden 1. juni – 15. februar når bestanden ligger over det nasjonale fastsatte bestandsmålet for arten i regionene, jf. §§ 7 og 8 i rovviltforskrifta.

Tall fra nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt i Norge viser at bestandsmålet for ulv er oppnådd. Statsforvalteren vurderer at rovviltnemnda har myndighet til å fatte vedtak om kvote for betinget skadefellingstillatelse på ulv for perioden 01.06.2024 – 15.02.2025.

Sekretariatets forslag til vedtak:

Roviltnemnda legger til grunn at bestandsmålet for ulv er oppfylt i region 7, og at myndigheten til å vedta kvote for betinget fellingstillatelser for ulv i Nordland 2024/2025 derfor ligger hos nemnda.

Roviltnemnda i Nordland fatter vedtak om to (2) betingede fellingstillatelser på ulv i perioden 01.06.2024 – 15.02.2025.

Lovgrunnlaget

Lovgrunnlaget for forslaget er lov av 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold §§ 18 første ledd b) og § 77, jf. forskrift av 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt § 8.

Rovviltforskrifta § 8 (kvote for betinget skadefelling av gaupe, jerv, bjørn og ulv):

«Dersom vilkårene i forskriften § 7 er oppfylt, kan en rovviltnemnd tildele kvote for betinget skadefelling på gaupe, jerv, bjørn og ulv til Statsforvalteren for å forhindre at disse artene gjør skade på bufe eller tamrein. Kvote for betinget skadefelling gjelder fra 1. juni til og med 15. februar. (..)»

Videre er følgende politiske føringer og rammevilkår lagt til grunn for forslaget:

- St. meld. nr. 15 (2003 – 2004) Rovvilt i norsk natur
- Innst. S. nr. 174 (2003 – 2004)
- Rovviltforliket vedtatt av Stortinget 17.06.2011, jf. dokument 8:163 S (2010 – 2011) om endringer i forvaltningen av rovvilt.
- Forvaltningsplan for jerv, gaupe, bjørn, ulv og kongeørn i region 7 – Nordland, vedtatt 20.03.2017.

Vurdering etter naturmangfoldloven

Etter naturmangfoldloven §§ 1 og 5, er det et mål at artene og deres genetiske mangfold skal ivaretas på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. På rovviltfeltet må forvaltningsmålet sees i sammenheng med de vedtatte bestandsmål, og foretas slik at det ikke er til hinder for en geografisk differensiert rovviltforvaltning, jf. Ot. prp. 52 (2008 – 2009). Naturmangfoldloven § 5 og prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning er konkretisert i rovviltforskriften §§ 3 og 4, og gjennom den regionale forvaltningsplanen for rovvilt i region 7.

Roviltforskriftens formål, jf. § 1, er å sikre bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor denne rammen, skal forvaltningen også ivareta hensynet til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser. Det følger av § 14 første ledd i naturmangfoldloven at tiltak etter loven skal avvies mot andre viktige samfunnsinteresser. Andre ledd slår fast at vedtak i medhold av loven som berører samiske interesser direkte, skal det innenfor rammene som gjelder den enkelte bestemmelse legges tilbørlig vekt på hensynet til naturgrunnlaget for samisk kultur. Vedtak om kvote for betinget skadefelling gjelder innenfor områder hvor det foregår reindrift, og vi anser at det i vedtaket vises til at det i våre vurderinger har vært lagt vekt på skadeomfanget og potensialet for roviltskader på både sau og tamrein.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8 – 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Utgangspunktet for beslutninger som kan påvirke naturmangfoldet er at beslutningsgrunnlaget skal være best mulig, jf. § 8. Statsforvalteren legger til grunn at dette vedtak blant annet bygger på kunnskap om ulvens bestandssituasjon. Vi vil i den forbindelse vise til beskrivelsen av bestandssituasjonen for ulv i Nordland nedenfor, samt beskrivelse av det Nasjonale overvåkingsprogrammet for rovvilt i kommentarene til rovviltforskriften § 3. Sekretariatet legger til grunn at kravene i § 8 er oppfylt.

Føre-var-prinsippet kommer hovedsak til anvendelse i situasjoner hvor man ikke har slik tilstrekkelig kunnskap, jf. naturmangfoldloven § 9. Statsforvalteren vurderer at dette ikke er tilfelle i denne saken. Naturmangfoldloven § 10 slår fast at en påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastningen som økosystemet er eller vil bli utsatt for. Sekretariatet har i forbindelse med vurdering av kvotestørrelse, også tatt hensyn til den samlede belastningen ulvebestanden utsettes for eller vil bli utsatt for, herunder kunnskap om skadefelling og annen irregulær avgang. Saken gjelder kvote for betinget skadefelling av ulv og sekretariatet anser derfor at § 11 i naturmangfoldloven ikke er relevant. Det følger av rovviltforskriftens formål, jf. § 1, at forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder. Prioriteringen mellom prioriterte områder for sau og rein og prioriterte områder for rovvilt i den regionale forvaltningsplanen for rovvilt i Nordland er tillagt vekt i vurderingen av nødvendig kvotestørrelse for betinget skadefelling av ulv. Dette er i samsvar med prinsippene i naturmangfoldloven § 12.

Om iverksetting av betingede skadefellingstillatelser

Vi viser til sak 17/2024 der vi tar for oss forhold ved iverksettelse av betingede skadefellingstillatelser.

Vurdering etter bestandssituasjonen for ulv og forvaltningsplan for rovvilt i Nordland

Det skal ikke etableres ulv i området med samisk reindrift, noe som vil si at det ikke skal etableres ulv i Nordland. Ulv påvises kun sporadisk i Nordland. Det har ikke vært gitt fellingstillatelser på ulv i fylket siden 1984. I 2004 ble det påvist 13 tap av sau til ulv, men det ble ikke funnet grunnlag for å iverksette felling av ulv. I juni 2020 ble det dokumentert en rein påvist drept av ulv i Bindal kommune. Utenom dette tilfelle er det siden 2004 ikke med sikkerhet dokumentert sau eller rein drept av ulv i Nordland. Ulv kan streife over store områder under utvandring og ulv kan dermed komme raskt og relativt uforutsigbart inn i fylket både fra sør-Skandinavia og fra den finsk/russiske bestanden.

I den regionale forvaltningsplanen står det om ulv:

«Det er ikke fastsatt nasjonale bestandsmål om yngling av ulv i region 7, Nordland. De siste tiårene har det kun sporadisk blitt registrert enkeltindivid av ulv i Nordland.»

Roviltnemnda ønsker ikke ulv i Nordland, og viser til at det ikke skal etableres ulv i områder med samisk tamreindrift. Hele Nordland, bortsett fra deler av Lofoten/Vesterålen, har reinbeitedistrikter.

Forvaltningsprinsipper:

- 2.7.1. Dersom sau og rein dokumenteres drept av ulv, skal det tillates skadefelling.*
- 2.7.2. I en situasjon hvor ulv forekommer kun sporadisk er skadefelling et mer egnet virkemiddel enn lisensfelling dersom det oppstår skader. Dersom det imidlertid etableres seg ulv i regionene, skal det åpnes for lisensfelling».*

Ulv er den rovviltarten i Norge som er mest truet (kategorisert som «kritisk truet» i Norsk rødliste for arter). I St. meld. nr. 15 (2003 – 2004) s 112 om bestandsmål og forvaltningsprinsipper i Nord-Norge foreligger det nasjonale føringer for forvaltning av ulv i Nordland: «Ulv: det skal ikke legges til rette for etablering av familiegrupper eller revirmarkerende par av ulv i regionen. Forvaltningen skal likevel ta særlig hensyn til at individer som vandrer inn i området fra nord eller øst kan representere en særskilt verdi for den ynglende populasjonen i region 3 og i hele Sør-Skandinavia».

Dette, sammen med rovviltforskriftas overordnende mål om å sikre bærekraftig bestander av rovviltarter og bestemmelsene i naturmangfoldloven om å sikre bestandens overlevelse, tilsier at man ved vurdering av terskelen for skadefelling også må vurdere ulvens potensielle genetiske betydning for den sørskandinaviske ulvebestanden.

Oppsummering og tilråding fra sekretariatet

Statsforvalteren vurderer at det er rovviltnemnda som har myndighet til å fastsette kvote for betinget skadefelling for ulv.

Man kan ut fra generell kunnskap om ulvens vandringskapasitet, ikke utelukke at en ulv kan vandre inn i viktige beiteområder i løpet av sommeren. Ut fra dette vurderer vi at det er potensialet for tap av sau og rein til ulv kommende beitesesong. Det kan dermed oppstå situasjoner hvor det er grunnlag for å kunne innvilge søknader om skadefelling. I denne sammenheng er det riktig å nevne at skadefelling på barmark er svært vanskelig, også når det er knyttet til ferske tap. I realiteten er skadefelling på barmark et lite reelt virkemiddel for å forebygge tap.

Vi vurderer at skadefelling av inntil to (2) ulv vil være både tilstrekkelig i forhold til tiltak ved akutte skadesituasjoner. Dette er samme kvote som det har vært de siste årene.

Konklusjon

Ut fra retningslinjer for iverksetting av fellingstillatelser, bestandssituasjon i forhold til nasjonale bestandsmål, tidligere års erfaringer med fellingstillatelser, tilrår vi en kvote på to (2) betinget fellingstillatelser på ulv for perioden 1. juni 2024 til og med 15. februar 2025.

Sak 20/2024 Anbefaling om kvote for betinget skadefelling på gaupe 2024/2025

Roviltnemnda har myndighet til å fastsette kvote for betinget skadefelling av gaupe, jerv, bjørn og ulv for perioden 1. juni – 15. februar når bestanden ligger over det nasjonale fastsatte bestandsmålet for arten i regionene, jf. §§ 7 og 8 i rovviltforskrifta.

Tall fra nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt i Norge viser at bestandsmålet for gaupe ikke er oppnådd for region 7, og det er dermed Miljødirektoratet som har myndighet til å vedta kvote for betinget skadefelling på gaupe.

Det står i rovviltforliket av 17. juni 2011 at rovviltnemndenes syn skal tillegges betydelig vekt, også når nemndene ikke har beslutningsmyndighet i saken. Denne saken handler derfor om hvilke anbefalinger nemnda skal sende til Miljødirektoratet om betinget skadefelling av gaupe for perioden 1. juni 2024 til og med 15. februar 2025.

Sekretariatets forslag til vedtak:

Rovviltnemnda legger til grunn at bestandsmålet for gaupe ikke er oppfylt i region 7 – Nordland, og at myndigheten til å vedta kvote for betinget skadefelling av gaupe i Nordland derfor ligger hos Miljødirektoratet.

Rovviltnemnda anbefaler at Miljødirektoratet gir Statsforvalteren kvote for betinget skadefelling av gaupe for perioden 1. juni 2024 til og med 15. februar 2025.

Vurdering etter bestandssituasjonen for gaupe

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Naturmangfoldloven § 11 gjelder kostnadene ved miljøforringelse, og blir ikke sett på som relevant i denne saken. Naturmangfoldloven § 8 sier at offentlige beslutninger som kan berøre naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på eksisterende og tilgjengelig kunnskap om artens bestandssituasjon, samt effekten av påvirkning. Sekretariatet viser til beskrivelse av det nasjonale overvåkingsprogrammet for rovvilt i kommentarene til rovviltforskriften § 3 og til beskrivelse av bestandssituasjon for gaupe i Nordland nedenfor. Førre-var-prinsippet, jf. naturmangfoldloven § 9 kommer til bruk i situasjoner hvor man ikke har tilstrekkelig kunnskap tilgjengelig. Etter Statsforvalterens syn er ikke dette tilfelle i denne saken.

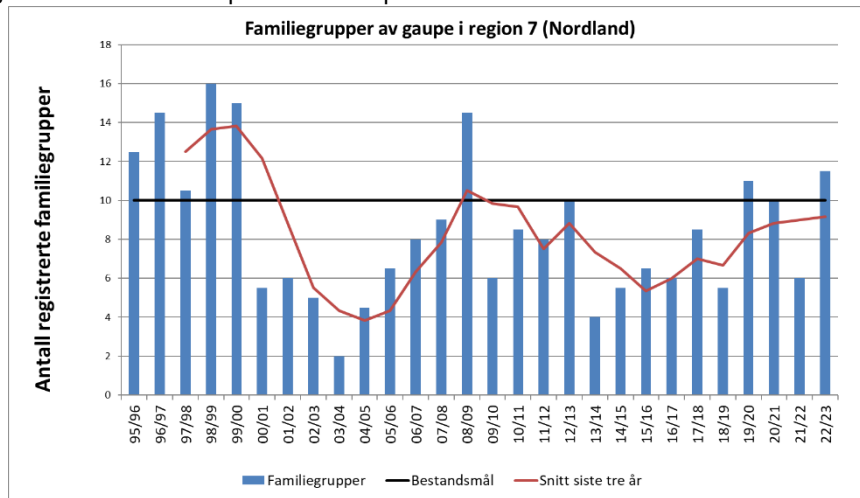
I Stortingets rovviltforlik fra juni 2011 er det uttalt at forvaltningen skal bidra til å sikre overlevelsen av alle de store rovviltartene i norsk natur. Dette er konkretisert gjennom egne bestandsmål for de ulike rovviltregionene, hvor vi i Nordland blant annet har et mål om 10 årlige ynglinger for gaupe. Samtidig skal forvaltningen ivareta hensynet til beitenæringene og andre samfunnsinteresser. Dette skal skje gjennom differensiering av områdene, jf. vedtatt forvaltningsplan, ved at enten hensynet til rovviltet eller næringsinteressene skal veie tyngst i det enkelte området. Slik geografisk differensiering skal ivareta hensyn som er nedfelt i naturmangfoldloven § 12. I Nordland har rovviltnemnda valgt en forvaltningsstrategi hvor bestandsmålet for gaupe skal nås på hele fastlandet, med et prinsipp om byrdefordeling av hensyn til beitenæring.

Etter å ha ligget under bestandsmålet for gaupe på landsbasis i 2022 med 58,5 årlige ynglinger, har det vært en oppgang i registrerte familiegrupper på landsbasis i 2023. Det er estimert 71,5 familiegrupper av gaupe i Norge, og snittet for de siste tre årene (67, 58,5 og 71,5) er på 65,7 årlige ynglinger. Det vil si at vi i 2023 ligger rett over det nasjonale bestandsmålet på 65 årlige ynglinger.

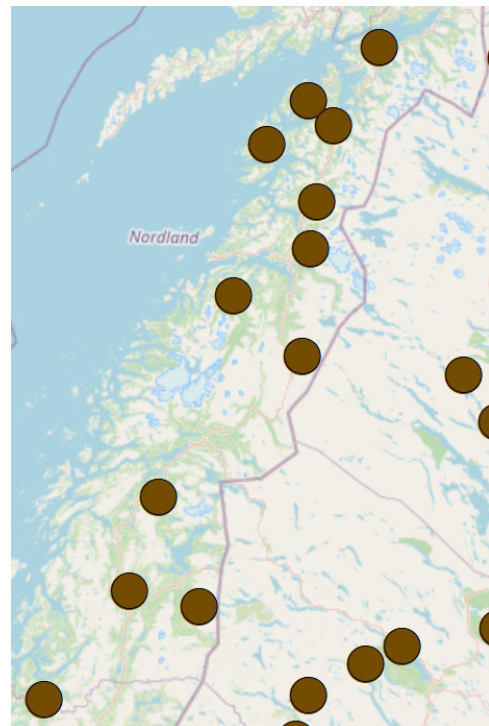
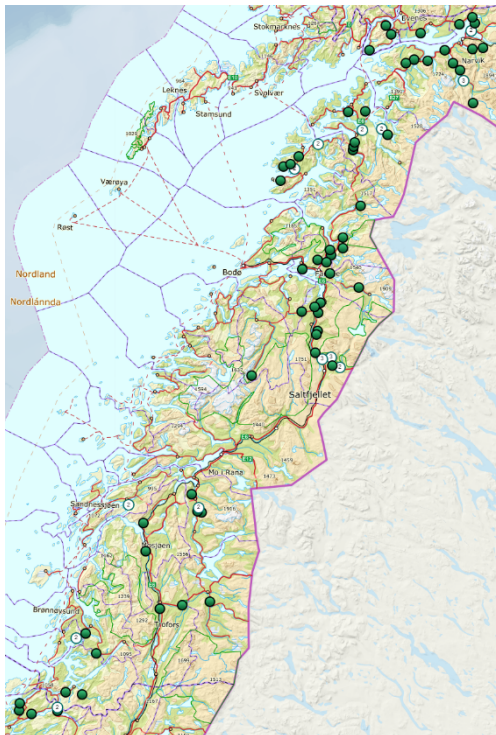
Vinteren 2020 og 2021 ble ut ifra estimerte familiegrupper av gauper registrert en bestandsøkning i Nordland, med henholdsvis 11 og 10 familiegrupper av gaupe. I 2022 derimot, ble det kun estimert at det var seks familiegrupper. I 2023 ble det igjen estimert en bestandsøkning, som resulterte i totalt 11,5 ynglinger. Snittet de siste tre årene for Nordland ligger på 9,2 årlige familiegrupper. Det er nokså store svingninger i gaupebestanden i Nordland over år. NINAs prognoser for antall familiegrupper i 2024 før jakta er for Nordland på 12 familiegrupper, med et 75 % konfidensintervall på 9,0-15,3 familiegrupper. Det er beregnet å være 22 % sannsynlighet for at gaupebestanden i Nordland vil ligge under bestandsmålet før jakt i 2024 (NINA-rapport 2307). Ny rapport om

bestandssituasjon for gaupe er forventet å komme i månedsskifte mai/juni, og vi legger til grunn av vedtaksmyndigheten kan endres på dette tidspunktet.

Antall godkjente familiegrupper av gaupe i Nordland fra 1995 – 2023. Bestandsmålet for Nordland er vist med sort linje og snittet siste tre år er vist med rød linje.

Venstre kart: dokumenterte observasjoner av gaupe i perioden 01.10.2023 – 29.02.2024 (både enkelt dyr og familiegrupper). Kilde: Rovbase. Høyre kart: registrerte familiegrupper vinteren 2022/2023 i Nordland og naboområdet. Kilde: Rovdata

Det foreligger betydelig kunnskap om den samlede belastningen gaupebestanden utsettes for, jf. naturmangfoldloven § 10. Gaupebestanden er ikke avgrenset av tilgjengelig areal og det er ikke registrert sykdom på gaupe i Norge annet enn skabb. Utover enkelte påkjørsler og skadefelling, skjer avgang av gaupe i hovedsak gjennom kvotejakt slik at miljøforvaltningen i stor grad har oversikt over den samlede belastningen. Selv om det ikke var grunnlag for å åpne for kvotejakt i Nordland på bakgrunn av fylt hunndyrkvote før jaktstart, ble det i løpet av vinteren 2023/2024 felt tre gauper på skadefelling i akutte tapssituasjoner knyttet til tamrein og sau, samt at det ble påkjørt ei hunngaue i Saltdal i desember 2023.

Kjent avgang av fire gauper siden 1. desember 2023 i Nordland. Tre hunngauper felt på skadefelling i Saltdal, Beiarn og Steigen kommuner og ei hunngaue påkjørt i Saltdal kommune.

Tap av sau og rein til gaupe

Tabell 1. Påviste skader av gaupe på sau og lam, erstatningskrav, og erstattede sau og lam til alle rovviltarter og til gaupe i perioden 2014 - 2023. Kilde: Rovbase.

År	Påviste tap til gaupe	Erstatningskrav alle rovviltarter	Erstattet, alle rovviltarter	Erstatningskrav gaupe	Erstattet til gaupe
2014	24	6834	3678	2152	749
2015	49	5636	2873	2052	889
2016	39	5035	2458	1981	776
2017	33	4587	2038	1736	792
2018	53	4729	2369	2066	951
2019	59	5561	2601	2028	1145
2020	56	5201	2800	2305	1197
2021	50	4960	2624	1966	1076
2022	52	5111	2556	2364	910
2023	50	5598	2829	2361	928

Tabell 2. Påviste skader av gaupe på rein, erstatningskrav og erstattet tap av rein til alle rovviltarter og gaupe de 10 siste reindriftsårene (fra 1. april - 31. mars). Tallene for driftsåret 2023/2024 er ikke fullstendige da frist for innlevering av erstatningssøknad ikke er ute før publisering av dette saksframlegget. Kilde: Rovbase.

År	Påviste tap til gaupe	Erstatningskrav alle rovviltarter	Erstattet, alle rovviltarter	Erstattet til gaupe
13/14	52	6644	3100	1186
14/15	47	6459	2895	1077
15/16	104	6809	3163	1108
16/17	83	7157	3021	1007
17/18	126	6871	3032	1143
18/19	75	6390	2960	1010
19/20	39	6212	3307	1215
20/21	61	6956	3464	1381
21/22	51 ¹	6749	3265	1354
22/23	72 ²	6380	3164	1416
23/24	103			

¹ 12 av gaupetapene er funnet på vinterbeite i Sverige.

² 2 av gaupetapene er funnet på vinterbeite i Sverige og Nærøysund.

Vurdering etter forvaltningsplanen for rovvilt i Nordland

I gjeldende forvaltningsplan er det fastsatt følgende forvaltningsprinsipper for gaupe:

- 2.4.1 Det regionale bestandsmålet for gaupe kan oppnås innenfor hele Nordlands fastland.
- 2.4.2 Bestanden skal holdes nærmest mulig bestandsmålet og mest mulig spredt i fylket, ved målstyrt bruk av jaktkvoter.
- 2.4.3 Byrdefordeling: det skal legges stor vekt på at familiegrupper av gaupe skal spres, slik at byrden for beitebrukerne fordeles. Ingen reinbeitedistrikt skal ha mer enn to familiegrupper av gaupe per år. Små distrikt skal ikke ha mer enn én familiegruppe per år. Med små distrikt menes i denne sammenhengen: Skjomen, Frostisen, Duokta, Balvatn, Hestmannen/Strandtindene, Ildgruben og Byrkije. Prinsippet om byrdefordelingen forutsetter at det åpnes for kvotejakt, selv om det bidrar til at det tar lengre tid før bestandsmålet nås.
- 2.4.4 Når bestandsmålet for gaupe er oppnådd skal det åpnes for kvotejakt på gaupe i hele fylket. Dette skal bidra for å holde bestanden nærmest mulig bestandsmålet, og til byrdefordeling for saue- og reindriftsnæringene. Når bestandsmålet ikke er oppnådd skal det åpnes for en begrenset kvotejakt, hvor kvote målstyres til områder med betydelig tap av sau og tamrein. Samlet belastning av alle rovviltarter (inkludert kongeørn) skal vektlegges ved fastsetting av kvotestørrelse og fordeling.
- 2.4.5 Utenfor fastlandet skal det åpnes for kvotefri jakt.
- 2.4.6 Skadefelling av gaupe er aktuelt ved akutte skadesituasjoner. Viktige vurderingspunkt for skadefelling av gaupe: 1. skadeomfang, 2. skadepotensialet, 3. gaupebestanden i området og 4. om bestandsmålet er oppnådd.

Oppsummering og tilrådning fra sekretariatet

Sekretariatet vurderer at det er Miljødirektoratet som har myndighet til å fatte vedtak om kvote for betinget skadefelling av gaupe.

Man kan ut fra generell kunnskap om gaupas predasjon på sau og rein, gaupas arealbruk og vandringskapasitet, ikke utelukke at gaupe kan forårsake tap. Ut fra dette vurderer vi at det er potensiale for betydelige tap av sau og rein til gaupe kommende beitesesong og perioden fram til 15. februar 2025 for tamrein. Det kan dermed oppstå situasjoner hvor det er grunnlag for å kunne innvilge søknader om skadefelling. I denne sammenheng er det riktig å nevne at skadefelling på barmark er svært vanskelig, også når det er knyttet til ferske tap. I realiteten er skadefelling på barmark er lite reelt virkemiddel for å forebygge tap.

Vi legger til grunn at vedtaksmyndigheten på gaupe kan endres fra Miljødirektoratet til Rovviltnemnda i region 7, basert på data i årsrapporten om gaupas bestandssituasjon i 2024, som er forventet å komme rundt månedsskifte mai/juni. Dersom det blir tilfelle at vedtaksmyndigheten endres, vil det være riktig at rovviltnemnda eventuelt behandler saker vedrørende kvote for betinget skadefelling av gaupe i perioden 1. juni til og med 15. februar 2025, som for eksempel å vedta tilleggskvote dersom dette skulle bli aktuelt.

Konklusjon

Sekretariatet foreslår at Rovviltnemnda anbefaler Miljødirektoratet å gi Statsforvalteren kvote for betinget skadefelling av gaupe i perioden 1. juni 2024 til og med 15. februar 2025.

Sak 21/2024 Eventuelt

Ingen saker til eventuelt.

Med hilsen

Katrine Erikstad (e.f.)
landbruks- og reindriftsdirektør

Oddlaug Ellen Knutsen
fylkesmiljøvernssjef

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg:

- 1 Vedlegg 1 - Akuttsaker behandlet av SFNO
- 2 Vedlegg 2 - Brev til nemnda